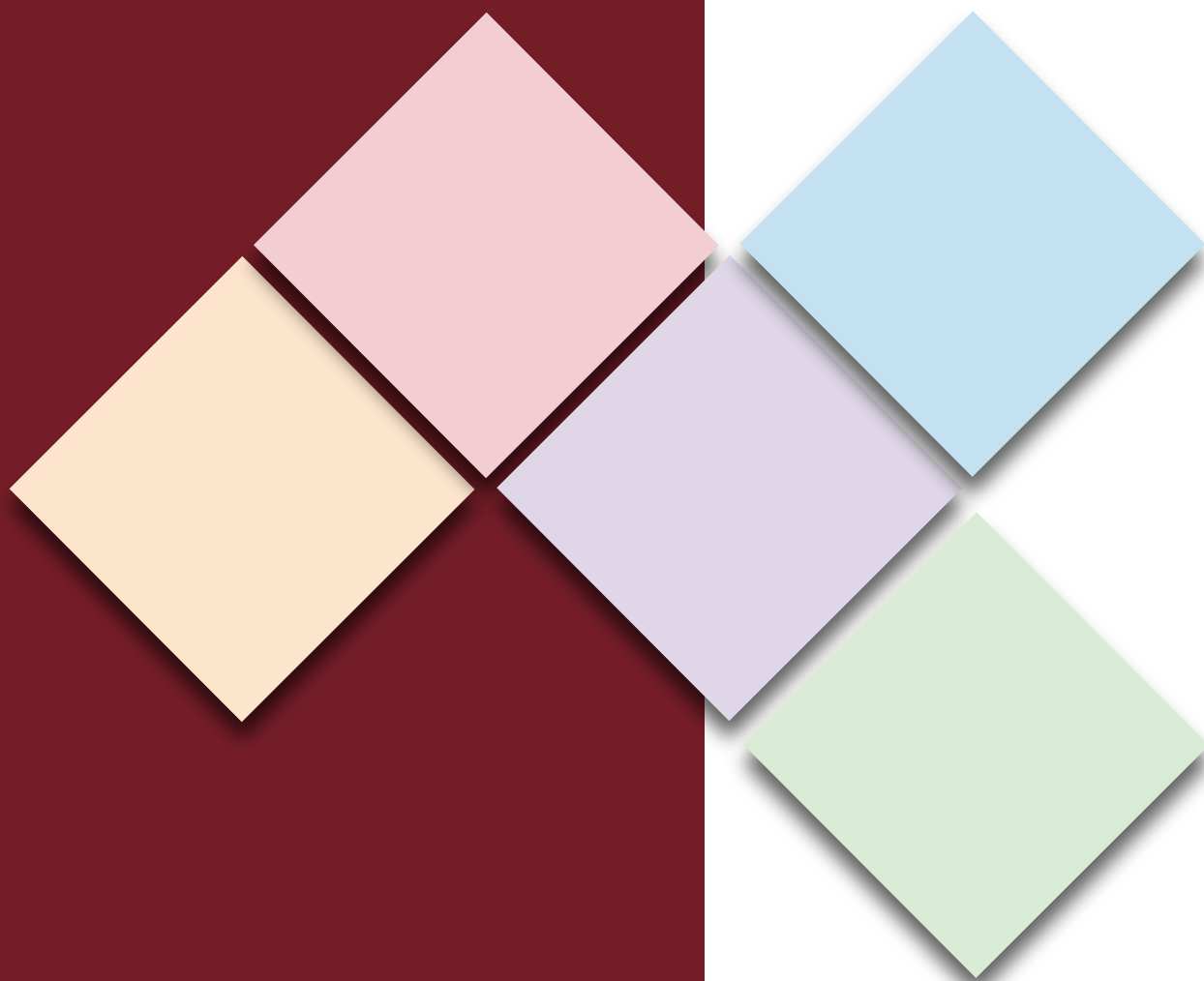

Memòria 2017

Mutualitat de Previsió Social del Col·legi Oficial
d'Enginyers Industrials de Catalunya a prima fixa

informe de gestió
2017

Mutualitat de Previsió Social del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya, a prima fixa

Informe de gestió de l'exercici anual acabat
el 31 de desembre de 2017

L'any 2017 va començar amb alguns núvols a l'horitzó de caràcter geopolític: la presidència de Donald Trump a EEUU i les seves promeses populistes, les eleccions a França i Alemanya, el procés polític català a Espanya, la negociació post-Brexit entre el Regne Unit i la Unió Europea i la situació de tensió a Corea del Nord. Malgrat tot això, les dades econòmiques eren positives a nivell macroeconòmic amb un creixement sa a EEUU i sobre tot a Europa, les economies emergents estaven agafant tracció, incloent Xina que continuava amb el seu canvi de model econòmic de forma satisfactòria. També a nivell microeconòmic, els resultats empresarials van recuperar-se assolint taxes de doble dígit tant a EEUU com a Europa. No obstant això, al llarg de l'any es van anant dissipant la majoria d'aquestes incerteses amb les victòries de Macron i Merckel a les eleccions franceses i alemanyes, la no intervenció militar dels EEUU a Corea del Nord malgrat les amenaces nuclears del seu règim i, fins i tot, la percepció que el conflicte català era local i no havia d'afectar a l'economia mundial.

En definitiva, la bona situació econòmica i la reducció del risc geopolític va possibilitar que fos un bon any per a les borses. Tot i que va haver-hi una rectificació al segon semestre, de forma que els resultats van ser molt similars tant a Europa com a EEUU si ho mesurem en euros, destacant per sobre de tot el sector tecnològic.

En el cas dels tipus d'interès a llarg termini, la tendència també va ser alcista, passant el tipus d'interès del bo espanyol a deu anys de nivells d'1,35%, a tancar l'any entorn a l'1,55%. Això va suposar que no fos un any fàcil per a la renda fixa en general i especialment pel deute públic europeu degut als programes de compra del Banc Central Europeu.

Quant al sector assegurador, el ram de vida ha decrescut en el seu conjunt un -5,57 %. Les companyies de banca assegurança son les que ho han notat menys amb una reducció del -0,70%. La Mútua dels Enginyers, que està dins d'aquest segment, es manté en concordança amb la mitjana de les grans companyies tradicionals amb un resultat del -1,17%. L'increment del ram de no vida en el conjunt del sector ha estat del 3,94% (a la Mútua ha voltat l'1,90%).

Des del punt de vista institucional, s'ha realitzat una modificació estatutària que ha permès que més de 1.500 assegurats/des passin a la condició de mutualistes, en especial els/les familiars dels socis i de les sòcies. D'altra banda, s'ha mantingut la col·laboració amb el Col·legi i l'Associació d'Enginyers Industrials de Catalunya, pel que fa referència amb els nous col·legiats i associats i les noves col·legiades i associades menors de 30 anys, s'han millorat els serveis i la cobertura que aquestes institucions inclouen a la quota col·legial/associativa i s'ha mantingut la gestió i assessorament de la pòlissa de Responsabilitat Civil Professional a través de la corredoria vinculada a ambdues entitats. Conjuntament amb aquestes institucions ens hem apropat a les diferents escoles i universitats d'enginyeria amb les que tenim acords i hem incrementat les col·laboracions i serveis, apropant més el món professional als/les estudiants de final de Grau i/o Màster.

Hem mantingut la relació amb el Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de la Comunitat Valenciana, així com amb altres col·lectius d'enginyers/es i professionals tècnics. També seguim presents als òrgans directius de la Federació de Mutualitats de Catalunya i participem d'UNESPA i la Confederación Española de Mutualidades.

En el camp de la informació, s'ha anat implementant el pla informàtic que permetrà, en un termini de dos o tres anys, millorar l'eficiència i accessibilitat de mutualistes i clients. Pel que fa a xarxes socials, la Mútua ha creat perfils a Facebook i a LinkedIn i la marca per a joves 'Inspirit Mútua', a Facebook. Així mateix, s'han dissenyat nous Blogs divulgatius en matèria d'estalvi, previsió i per a joves.

En l'àmbit social s'han incorporat nous 'Privilegis' a disposició dels/de les mutualistes i clients/es, disponibles a través del web o de l'aplicació de la Mútua. S'han dissenyat tallers i 'píndoles formatives' de divulgació en matèria financera i de previsió social per impartir a diferents col·lectius. També es manté, per acord de l'assemblea, la prestació extrareglamentària dotada amb més de 83.000 euros, per a ajudar els i les mutualistes més vulnerables (amb rendes per els fills i filles orfes i els/les incapacitats/des majors de 69 anys, entre altres).

Pel que fa a Solvència II, 2017 ha estat el segon any d'aplicació dels requeriments de capital que estableix la normativa. La Mútua ha incrementat la seva solvència, situant-se en 2,88 vegades sobre el capital de solvència obligatori i en 3,35 vegades sobre el capital mínim obligatori. Pel que fa als requeriments d'informació, govern i supervisió, la Mútua ha continuat treballant amb gran dedicació per a complir-los en els terminis establerts tant exigents.

Aquest ha estat l'any en què, per primera vegada, s'han fet públiques les dades sectorials de solvència II, a través de l'Informe de Situació Financera i de Solvència referit a l'exercici 2016, que les entitats asseguradores hem hagut de fer.

Al 2017 la Mútua ha aprovat el Document de Sistema de Govern, que explica la manera en què s'organitza l'entitat des del punt de vista operatiu i de gestió. La Mútua també ha revisat les seves polítiques de direcció.

Durant l'any, la comissió d'auditoria ha servit per a apropar la supervisió a l'òrgan de govern de l'entitat i conèixer, de manera detallada, l'opinió de l'auditoria externa i interna personalment, així com els riscos principals als quals s'exposa l'entitat.

Pel que fa a la política d'inversions, s'ha aprovat una sotspolítica d'Inversió Socialment Responsable (ISR) que s'aplica, d'una forma completa i global, a les àrees ambientals, socials i de bon govern (ASG) que constitueixen el model més desenvolupat i complet d'inversió responsable. A més a més, La Mútua està creant gradualment una cartera temàtica i d'impacte, amb interessos vinculats als Objectius de Desenvolupament Sostenible de la ONU.

En el capítol de xifres i, concretament, en l'apartat de previsió social, s'han atorgat prestacions per valor de 13.522.087 euros. Les quotes recaptades han arribat als 12.797.947 euros i les provisions matemàtiques ascendeixen a 91.659.338 euros. Amb respecte al termini de pagaments a proveïdors, aquest s'ha mantingut dins dels terminis màxims legals.

En la seva activitat com a gestora de fons i plans de pensions, la Mútua no ha promogut cap Pla de Pensions nou. Les xifres de tancament indiquen un total de 1.974 partícips, assegurats/des i beneficiaris/ries. La suma del patrimoni gestionat dels fons de pensions i de les provisions matemàtiques corresponents al Pla de Previsió Assegurat i al Pla de Previsió Empresarial és de 57.958.552,72 euros, amb unes aportacions de 1.595.902,28 euros durant aquesta anualitat. L'aportació mitjana ha estat de 808,46 euros per partípic/assegurat.

Les empreses vinculades a la Mútua han tingut un resultat positiu i han ampliat l'oferta de productes i serveis. Aquestes entitats han organitzat, juntament amb la Mútua, conferències i col·loquis per a donar-se a conèixer en el sector de l'enginyeria, la previsió social, professional i de patrimoni empresarial.

Pel que fa a possibles fets rellevants posteriors a la data de tancament, tot queda explícit a la memòria. Durant l'exercici 2017, la Mútua dels Enginyers no ha adquirit accions pròpies, donada la naturalesa jurídica de l'entitat.

Donades les activitats a les que es dedica l'Entitat, aquesta no té responsabilitats, despeses, actius ni provisions o contingències de naturalesa mediambiental que poguessin ser significatives en relació amb el patrimoni, la situació financera i els resultats de la mateixa. Per aquest motiu, no s'inclouen els desglossaments específics en aquesta memòria.

En virtut del que estipula la Resolució de 29 de gener de 2016, de l'Institut de Contabilidad y Auditoría de Cuentas (ICAC), publicat al BOE de 4 de febrer de 2016, s'informa que el període mitjà de pagament a proveïdors de l'Entitat per l'exercici 2017 és de 19,65 dies.

Durant l'exercici 2017 no s'han realitzat activitats significatives en matèria d'investigació i desenvolupament.

D'altra banda, a la Nota 9.3 de la memòria dels comptes anuals es contempla la situació, control i gestió dels riscos financers assumits per l'Entitat.

Per acabar, cal fer constar l'agraïment de la Presidència cap a la Junta Rectora, el Comitè Executiu i a en Joan Vallvé, Defensor del Mutualista. Agraïment que es fa extensiu al nostre personal i als/les nostres assessors/es.

Joan Munt i Albareda
President de la Junta Rectora

comptes anuals

2017

Informe d'Auditoria de Comptes Anuals emès per un Auditor Independent

Als Mutualistes de
**Mutualitat de Previsió Social del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials
de Catalunya, a prima fixa**

Informe sobre els comptes anuals

Opinió

Hem auditat els comptes anuals de la **Mutualitat de Previsió Social del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya, a prima fixa** (l'Entitat), que comprenen el balanç a 31 de desembre de 2017, el compte de pèrdues i guanys, l'estat de canvis en el patrimoni net, l'estat de fluxos d'efectiu i la memòria corresponents a l'exercici finalitzat en aquesta data.

Segons la nostra opinió, els comptes anuals adjunts expressen, en tots els aspectes significatius, la imatge fidel del patrimoni i de la situació financera de l'Entitat a 31 de desembre de 2017, així com dels seus resultats i fluxos d'efectiu corresponents a l'exercici finalitzat en aquesta data, de conformitat amb el marc normatiu d'informació financera que resulta d'aplicació (que s'identifica a la nota 2.1 de la memòria) i, en particular, amb els principis i criteris comptables que hi estiguin continguts.

Fonament de l'opinió

Hem dut a terme la nostra auditoria de conformitat amb la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes vigent a Espanya. Les nostres responsabilitats d'acord amb aquestes normes es descriuen més endavant en la secció *Responsabilitats de l'auditor en relació amb l'auditoria dels comptes anuals* del nostre informe.

Som independents de l'Entitat de conformitat amb els requeriments d'ètica, inclosos els d'independència, que són aplicables a la nostra auditoria dels comptes anuals a Espanya segons allò que exigeix la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes. En aquest sentit, no hem prestat serveis diferents als de l'auditoria de comptes ni hi han concorregut situacions o circumstàncies que, d'acord amb allò que estableix l'esmentada normativa reguladora, hagin afectat la necessària independència de manera que s'hagi vist compromesa.

Considerem que l'evidència d'auditoria que hem obtingut proporciona una base suficient i adequada per a la nostra opinió.

Qüestions clau de l'auditoria

Les qüestions clau de l'auditoria són aquelles qüestions que, segons el nostre judici professional, han estat de la major significativitat en la nostra auditoria dels comptes anuals del període actual. Aquestes qüestions han estat tractades en el context de la nostra auditoria dels comptes anuals en el seu conjunt, i en la formació de la nostra opinió sobre aquests, i no expressem una opinió per separat sobre aquestes qüestions.

Valoració de les Provisions tècniques

L'activitat principal de l'Entitat és la pràctica d'operacions d'assegurances de vida. L'entitat registra comptablement el valor de les obligacions assumides amb els seus assegurats en l'epígraf de provisions tècniques.

Tal com s'indica en la nota 17 de la memòria adjunta, l'import registrat en l'epígraf de provisions tècniques al tancament de l'exercici 2017 ascendeix a 92.860 milers d'euros, representant un import significatiu del passiu de l'Entitat. L'estimació d'aquestes provisions tècniques requereix la utilització de mètodes i càlculs actuàrials que impliquen l'ús d'hipòtesis financeres i biomètriques, tals com hipòtesis de mortalitat, longevitat, invalidesa i tipus d'interès. Per tot l'indicat anteriorment, la valoració de les provisions tècniques s'ha considerat clau en la nostra auditoria.

Els nostres procediments d'auditoria, realitzats amb la participació dels nostres especialistes actuàrials, han inclòs, entre d'altres, els següents procediments:

- Revisió del disseny i implementació del control intern establert per l'entitat en els processos d'estimació de les provisions tècniques.
- Comprensió de la metodologia emprada i de les principals hipòtesis aplicades en el càlcul de les provisions tècniques, així com del compliment de la normativa vigent.
- Revisió de la integritat i conciliació de les bases de dades utilitzades pel càlcul de les provisions tècniques amb comptabilitat.
- Proves analítiques sobre l'evolució de les provisions tècniques en l'exercici.
- Per a una mostra de productes seleccionats, recàlcul de la provisió matemàtica sobre la base de les notes tècniques d'aquests productes.
- Tanmateix, hem avaluat l'adequació dels desglossaments d'informació relatius a provisions matemàtiques, facilitats en les notes dels comptes anuals, requerits pel marc normatiu d'informació financera que resulta d'aplicació.

Altres qüestions

Els comptes anuals de la **Mutualitat de Previsió Social del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya**, a prima fixa corresponents a l'exercici finalitzat a 31 de desembre de 2016 van ser auditats per un altre auditor que va expressar una opinió favorable sobre aquests el 21 d'abril de 2017.

Altra informació: Informe de gestió

L'altra informació comprèn exclusivament l'informe de gestió de l'exercici 2017, la formulació del qual és responsabilitat dels administradors de l'Entitat, i no forma part integrant dels comptes anuals.

La nostra opinió d'auditoria sobre els comptes anuals no cobreix l'informe de gestió. La nostra responsabilitat sobre l'informe de gestió, de conformitat amb allò que exigeix la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes, consisteix a avaluar i informar sobre la concordança de l'informe de gestió amb els comptes anuals, a partir del coneixement de l'Entitat obtingut en la realització de l'auditoria dels esmentats comptes i sense incloure informació diferent de l'obtinguda com a evidència durant la mateixa. Així mateix, la nostra responsabilitat pel que fa a l'informe de gestió consisteix a avaluar i informar de si el seu contingut i presentació són conformes a la normativa que resulta d'aplicació. Si, basant-nos en el treball que hem realitzat, concloem que existeixen incorreccions materials, estem obligats a informar d'això.

Sobre la base del treball realitzat, segons allò descrit en el paràgraf anterior, la informació que conté l'informe de gestió concorda amb la dels comptes anuals de l'exercici 2017 i el seu contingut i presentació són conformes amb la normativa que resulta d'aplicació.

Responsabilitat dels administradors i de la comissió d'auditoria en relació amb els comptes anuals

Els administradors són responsables de formular els comptes anuals adjunts, de forma que expressin la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera i dels resultats de l'Entitat, de conformitat amb el marc normatiu d'informació financera aplicable a l'Entitat a Espanya, i del control intern que considerin necessari per permetre la preparació de comptes anuals lliures d'incorrecció material, a causa de frau o error.

En la preparació dels comptes anuals, els administradors són responsables de la valoració de la capacitat de l'Entitat per continuar com a empresa en funcionament, revelant, segons correspongui, les qüestions relacionades amb empresa en funcionament i utilitzant el principi comptable d'empresa en funcionament excepte si els administradors tenen la intenció de liquidar l'Entitat o de cessar les seves operacions, o si no existeix cap altra alternativa realista.

La comissió d'auditoria és responsable de la supervisió del procés d'elaboració i presentació dels comptes anuals.

Responsabilitats de l'auditor en relació amb l'auditoria dels comptes anuals

Els nostres objectius són obtenir una seguretat raonable que els comptes anuals en el seu conjunt estan lliures d'incorrecció material, a causa de frau o error, i emetre un informe d'auditoria que conté la nostra opinió.

Seguretat raonable és un alt grau de seguretat però no garanteix que una auditoria realitzada de conformitat amb la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes vigent a Espanya sempre detecti una incorrecció material quan existeixi. Les incorreccions poden tenir lloc per frau o error i es consideren materials si, individualment o de forma agregada, es pot preveure raonablement que influeixen en les decisions econòmiques que els usuaris prenen basant-se en els comptes anuals.

Com a part d'una auditoria de conformitat amb la normativa reguladora de l'activitat d'auditoria de comptes vigent a Espanya, apliquem el nostre judici professional i mantenim una actitud d'escepticisme professional durant tota l'auditoria. També:

- Identifiquem i valorem els riscos d'incorrecció material en els comptes anuals, a causa de frau o error, dissenyem i apliquem procediments d'auditoria per respondre a aquests riscos i obtenim evidència d'auditoria suficient i adequada per proporcionar una base per a la nostra opinió. El risc de no detectar una incorrecció material a causa de frau és més elevat que en el cas d'una incorrecció material a causa d'error, ja que el frau pot implicar col·lúsió, falsificació, omissions deliberades, manifestacions intencionadament errònies, o l'elusió del control intern.
- Obtenim coneixement del control intern rellevant per a l'auditoria amb la finalitat de dissenyar procediments d'auditoria que siguin adequats en funció de les circumstàncies, i no amb la finalitat d'expressar una opinió sobre l'eficàcia del control intern de l'entitat.
- Avaluem si les polítiques comptables que s'apliquen són adequades i la raonabilitat de les estimacions comptables i la corresponent informació revelada pels administradors.
- Concloem sobre si és adequada la utilització, per part dels administradors, del principi comptable d'empresa en funcionament i, basant-nos en l'evidència d'auditoria obtinguda, concloem sobre si existeix o no una incertesa material relacionada amb fets o amb condicions que poden generar dubtes significatius sobre la capacitat de l'Entitat per continuar com a empresa en funcionament. Si concloem que existeix una incertesa material, es requereix que cridem l'atenció en el nostre informe d'auditoria sobre la corresponent informació revelada en els comptes anuals o, si aquestes revelacions no són adequades, que expressem una opinió modificada. Les nostres conclusions es basen en l'evidència de auditoria obtinguda fins a la data de nostre informe d'auditoria. No obstant això, fets o condicions futurs poden ser la causa que l'Entitat deixi de ser una empresa en funcionament.
- Avaluem la presentació global, l'estructura i el contingut dels comptes anuals, inclosa la informació revelada, i si els comptes anuals representen les transaccions i els fets subjacents de manera que aconsegueixen expressar la imatge fidel.

Ens comuniquem amb la comissió d'auditoria de l'Entitat en relació amb, entre altres qüestions, l'abast i el moment de realització de l'auditoria planificats i les troballes significatives de l'auditoria, així com qualsevol deficiència significativa del control intern que identifiquem en el transcurs de l'auditoria.

També proporcionem a la comissió d'auditoria de l'Entitat una declaració de que hem complert els requeriments d'ètica aplicables, inclosos els d'independència, i ens hi hem comunicat per informar sobre aquelles qüestions que raonablement puguin comportar una amenaça per a la nostra independència i, si escau, de les corresponents salvaguardes.

Entre les qüestions que han estat objecte de comunicació a la comissió d'auditoria de l'entitat, determinem les que han estat de la major significativitat en l'auditoria dels comptes anuals del període actual i que són, en conseqüència, les qüestions clau de l'auditoria.

Descrivim aquestes qüestions en el nostre informe d'auditoria llevat que les disposicions legals o reglamentàries prohibeixin revelar públicament la qüestió.

Informe sobre altres requeriments legals i reglamentaris

Informe adicional per a la comissió d'auditoria

L'opinió que s'expressa en aquest informe és coherent amb allò que es manifesta en el nostre informe adicional per a la comissió d'auditoria de l'Entitat de data 13 d'abril de 2018.

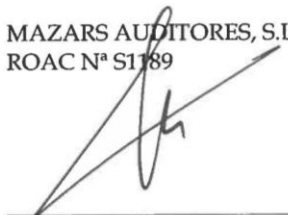
Període de contractació

L'Assemblea General Ordinària que va tenir lloc el 25 de maig de 2017 ens va nomenar auditors de l'Entitat per un període de tres anys, comptats a partir de l'exercici finalitzat el 31 de desembre de 2017.

Barcelona, 13 d'abril de 2018

MAZARS AUDITORES, S.L.P.
ROAC N^a S1789

Enrique Sánchez Rodríguez
ROAC N^a 17881

balanços de situació

2017

**MUTUALITAT DE PREVISIÓ SOCIAL DEL COL·LEGI OFICIAL
D'ENGINYERS INDUSTRIALS DE CATALUNYA, A PRIMA FIXA**

BALANÇOS A 31 DE DESEMBRE DE 2017 I 2016

(Milers d'euros)

ACTIU		31.12.2017		31.12.2016 (*)	
A-1)	Efectiu i altres actius líquids equivalents (Nota 9)		2.584		8.098
A-2)	Actius financers mantinguts per negociar				-
	I. Instruments de patrimoni	-		-	
	II. Valors representatius de deute	-		-	
	III. Derivats	-		-	
	IV. Altres	-		-	
A-3)	Altres actius financers a valor raonable amb canvis a pèrdues i guanys (Notes 9 i 10)		33.987		31.592
	I. Instruments de patrimoni	-		-	
	II. Valors representatius de deute	-		-	
	III. Instruments híbrids	-		-	
	IV. Inversions per compte dels prenedors de l'assegurança de vida que assumeixen el risc de la inversió (Nota 10)	33.987		31.592	
	V. Altres	-		-	
A-4)	Actius financers disponibles per a la venda (Nota 9)		5.841		3.252
	I. Instruments de patrimoni	810		326	
	II. Valors representatius de deute	5.031		2.926	
	III. Inversions per compte dels prenedors de l'assegurança de vida que assumeixen el risc de la inversió	-		-	
	IV. Altres	-		-	
A-5)	Préstecs i partides a cobrar (Notes 9 i 11)		2.121		2.294
	I. Valors representatius de deute	-		-	
	II. Préstecs	5		23	
	1. Bestretes sobre pòlisses (Nota 9)	5		23	
	2. Préstecs a empreses del grup i associades	-		-	
	3. Préstecs a altres parts vinculades	-		-	
	III. Dipòsits en entitats de crèdit (Nota 9)	1.396		1.472	
	IV. Dipòsits constituïts per reassegurança acceptada	-		-	
	V. Crèdits per operacions d'assegurança directa	273		241	
	1. Prenedors d'assegurança (Nota 11)	273		241	
	2. Mediadors	-		-	
	VI. Crèdits per operacions de reassegurança (Nota 11)	28		248	
	VII. Crèdits per operacions de coassegurança	-		-	
	VIII. Desemborsaments exigits	-		-	
	IX. Altres crèdits (Nota 11)	419		310	
	1. Crèdits amb Administracions Públiques	78		71	
	3. Crèdits amb empreses del grup i associades	210		115	
	2. Resta de crèdits	131		124	
A-6)	Inversions mantingudes fins al venciment (Nota 9)		55.148		54.680
A-7)	Derivats de cobertura		-		-
A-8)	Participació de la reassegurança en les provisions tècniques (Notes 16 i 17)		432		154
	I. Provisió per primes no consumides	-		-	
	II. Provisió d'assegurances de vida	-		-	
	III. Provisió per prestacions	432		154	
	IV. Altres provisions tècniques	-		-	
A-9)	Immobilitzat material i inversions immobiliàries		802		845
	I. Immobilitzat material (Nota 6)	696		734	
	II. Inversions immobiliàries (Nota 7)	106		111	
A-10)	Immobilitzat intangible (Nota 5)		400		224
	I. Fons de comerç	-		-	
	II. Drets econòmics derivats de carteres de pòlisses adquirides pels mediadors	-		-	
	III. Altre actiu intangible	400		224	
A-11)	Participacions en entitats del grup i associades (Notes 9 i 12)		222		222
	I. Participacions en empreses associades	-		-	
	II. Participacions en empreses multigrup	-		-	
	III. Participacions en empreses del grup	222		222	
A-12)	Actius fiscals (Nota 14)		695		450
	I. Actius per impost corrent	396		236	
	II. Actius per impost diferit	299		214	
A-13)	Altres actius		1.675		1.697
	I. Actius i drets de reemborsament per retribucions a llarg termini al personal (Nota 21.1)	(1)		(1)	
	II. Comissions anticipades i altres costos d'adquisició	-		-	
	III. Periodificacions (Nota 9)	1.676		1.698	
	IV. Resta d'actius	-		-	
A.14)	Actius mantinguts per a la venda		-		-
TOTAL ACTIU			103.907		103.508

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius.

Les Notes 1 a 22 i l'Annex I descrits a la memòria adjunta formen part integrant del balanç corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017

**MUTUALITAT DE PREVISIÓ SOCIAL DEL COL·LEGI OFICIAL
D'ENGINYERS INDUSTRIALS DE CATALUNYA, A PRIMA FIXA**
BALANÇOS A 31 DE DESEMBRE DE 2017 I 2016
(Milers d'euros)

PASSIU I PATRIMONI NET	31.12.2017		31.12.2016 (*)	
A) PASSIU				
A-1) Passius financers mantinguts per a negociar		-		-
A-2) Altres passius financers a valor raonable amb canvis a pèrdues i guanys		-		-
A-3) Dèbits i partides a pagar (Nota 13)		2.582		2.463
I. Passius subordinats	-		-	
II. Dipòsits rebuts per reassegurança cedida	402		383	
II. Deutes per operacions d'assegurança:				
1. Deutes amb assegurats	-		-	
2. Deutes amb mediadors	-		-	
3. Deutes condicionats	-		-	
IV. Deutes per operacions de reassegurança	168		-	
V. Deutes per operacions de coassegurança	-		-	
VI. Obligacions i altres valors negociables	-		-	
VII. Deutes amb entitats de crèdit	-		-	
VIII. Deutes per operacions preparatòries de contractes d'assegurança	-		-	
IX. Altres deutes:				
1. Deutes amb Administracions públiques	130		177	
2. Altres deutes amb entitats del grup i associades	148		134	
3. Resta d'altres deutes	1.734		1.768	
A-4) Derivats de cobertura		-		-
A-5) Provisions tècniques (Notes 16 i 17)		92.860		93.006
I. Provisió per a primes no consumides	-		-	
II. Provisió per a riscos en curs	-		-	
III. Provisió d'assegurances de vida				
1. Provisió per a primes no consumides	-		-	
2. Provisió per a riscos en curs	-		-	
3. Provisió matemàtica	57.673		60.676	
4. Provisió d'assegurances de vida quan el risc de la inversió l'assumeix el prenedor	33.987		31.592	
IV. Provisió per a prestacions	1.200		738	
V. Provisió per a participació en beneficis i per a extorns	-		-	
VI. Altres provisions tècniques	-		-	
A-6) Provisions no tècniques		146		20
I. Provisions per a impostos i altres contingències legals	-		-	
II. Provisió per a pensions i obligacions similars	146		20	
III. Provisió per a pagaments per convenis de liquidació	-		-	
IV. Altres provisions no tècniques	-		-	
A-7) Passius fiscals (Nota 14)		169		168
I. Passius per impost corrent	-		-	
II. Passius per impost diferit	169		168	
A-8) Resta de passius		-		-
I. Periodificacions	-		-	
II. Passius per assimetries comptables	-		-	
III. Comissions i altres costos d'adquisició de la reassegurança cedida	-		-	
IV. Altres passius	-		-	
A-9) Passius vinculats amb actius mantinguts per a la venda		-		-
TOTAL PASSIU		95.757		95.656
B) PATRIMONI NET				
B-1) Fons propis (Nota 18)		8.238		7.899
I. Capital o fons mutual				
1. Capital escriturat o fons mutual	5.400		5.400	
2. (Capital no exigit)	-		-	
II. Prima d'emissió	-		-	
III. Reserves				
1. Legal i estatutàries	-		-	
2. Reserva d'estabilització	-		-	
3. Altres reserves	2.346		2.382	
IV. (Accions pròpies)	-		-	
V. Resultats d'exercicis anteriors				
1. Romanent	-		-	
2. (Resultats negatius d'exercicis anteriors)	-		-	
VI. Altres aportacions de socis i mutualistes	-		-	
VII. Resultat de l'exercici (Nota 3)	492		116	
VIII. (Dividend a compte i reserva d'estabilització a compte)	-		-	
IX. Altres instruments de patrimoni net	-		-	
B-2) Ajustos per canvis de valor:		(88)		(47)
I. Actius financers disponibles per a la venda	(88)		(47)	
II. Operacions de cobertura	-		-	
III. Diferències de canvi i conversió	-		-	
IV. Correcció d'assimetries comptables	-		-	
V. Altres ajustaments	-		-	
B-3) Subvencions, donacions i llegats rebuts		-		-
TOTAL PATRIMONI NET		8.150		7.852
TOTAL PASSIU I PATRIMONI NET		103.907		103.508

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius

Les Notes 1 a 22 i l'Annex I descrits a la memòria adjunta formen part integrant del balanç corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017

**MUTUALITAT DE PREVISIÓ SOCIAL DEL COL·LEGI OFICIAL
D'ENGINYERS INDUSTRIALS DE CATALUNYA, A PRIMA FIXA**
COMPTE DE PÈRDUES I GUANYS A 31 DE DESEMBRE DE 2017 I 2016
(Milers d'euros)

I. COMPTE TÈCNIC - ASSEGURANÇA DE NO VIDA	2017	2016 (*)
I.1- Primes imputades a l'exercici, netes de reassegurança	1.196	1.289
a) Primes meritades		
a.1) Assegurança directa (Nota 16)	1.482	1.586
a.2) Reassegurança acceptada	-	-
a.3) Variació de la correcció per deteriorament de les primes pendents de cobrament (+ / -)	(3)	(4)
b) Primes de la reassegurança cedida (Nota 16)	(283)	(293)
c) Variació de la provisió per a primes no consumides i per a riscos en curs (+/-)		
c.1) Assegurança directa	-	-
c.2) Reassegurança acceptada	-	-
d) Variació de la provisió per a primes no consumides, reassegurança cedida (+/-)	-	-
I.2- Ingressos de l'immobilitzat material i de les inversions	368	33
a) Ingressos procedents d'inversions immobiliàries (Nota 7)	6	6
b) Ingressos procedents d'inversions financeres	353	27
c) Aplicacions de correccions de valor per deteriorament de l'immobilitzat material i de les inversions		
c.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
c.2) D'inversions financeres	-	-
d) Beneficis en realització de l'immobilitzat material i de les inversions		
d.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
d.2) D'inversions financeres	9	-
I.3- Altres Ingressos Tècnics	9	18
I.4- Sinistralitat de l'Exercici, neta de reassegurança	1.027	822
a) Prestacions i despeses pagades		
a.1) Assegurança directa	918	1.460
a.2) Reassegurança acceptada	-	-
a.3) Reassegurança cedida (-)	(27)	(202)
b) Variació de la provisió per a prestacions (+/-) (Nota 17)		
b.1) Assegurança directa	160	(629)
b.2) Reassegurança acceptada	-	-
b.3) Reassegurança cedida (-)	(72)	149
c) Despeses imputables a prestacions (Nota 15)	48	44
I.5- Variació d'altres provisions tècniques, netes de reassegurança (+/-)		-
I.6- Participació en beneficis i Externs		-
a) Prestacions i despeses per participació en beneficis i externs		-
b) Variació de la provisió per a participació en beneficis i externs (+/-)		-
I.7- Despeses d'Explotació Nets	98	370
a) Despeses d'adquisició (Nota 15)	223	413
b) Despeses d'administració (Nota 15)	32	89
c) Comissions i participacions en la reassegurança cedida i retrocedit	(157)	(132)
I.8- Altres Despeses Tècnics (+/-)	95	81
a) Variació del deteriorament per insolvències (+/-)	-	-
b) Variació del deteriorament de l'immobilitzat (+/-) (Nota 5)	-	-
c) Variació de prestacions per convenis de liquidació de sinistres (+/-)	-	-
d) Altres (Nota 15)	95	81
I.9- Despeses de l'immobilitzat material i de les inversions	46	3
a) Despeses de gestió de les inversions		
a.1) Despeses de l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
a.2) Despeses d'inversions i comptes financers (Nota 15)	42	3
b) Correccions de valor de l'immobilitzat material i de les inversions		
b.1) Amortització de l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries (Nota 6)	-	-
b.2) Deteriorament de l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
b.3) Deteriorament d'inversions financeres	-	-
c) Pèrdues procedents d'immobilitzat material i de les inversions		
c.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
c.2) De les inversions financeres	4	-
I.10- Subtotal (Resultat del Compte Tècnic de l'assegurança no vida)	307	64

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius

Les Notes 1 a 22 i l'Annex I descrits a la memòria adjunta formen part integrant del compte de pèrdues i guanys corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017

**MUTUALITAT DE PREVISIÓ SOCIAL DEL COL·LEGI OFICIAL
D'ENGINYERS INDUSTRIALS DE CATALUNYA, A PRIMA FIXA**
COMPTE DE PÈRDUES I GUANYES A 31 DE DESEMBRE DE 2017 I 2016
(Milers d'euros)

I. COMPTE TÈCNIC - ASSEGURANÇA DE VIDA	2017	2016 (*)
II.1- Primes imputades a l'exercici, netes de reassegurança	9.918	11.992
a) Primes meritades		
a.1) Assegurança directa (Nota 16)	11.316	13.295
a.2) Reassegurança acceptada	-	-
a.3) Variació de la correcció per deteriorament de les primes pendents de cobrament (+ / -)	(3)	(4)
b) Primes de la reassegurança cedida (Nota 16)	(1.395)	(1.299)
c) Variació de la provisió per a primes no consumides i per a riscos en curs (+/-)		
c.1) Assegurança directa	-	-
c.2) Reassegurança acceptada	-	-
d) Variació de la provisió per a primes no consumides, reassegurança cedida (+/-)	-	-
II.2- Ingressos de l'immobilitzat material i de les inversions	2.179	2.323
a) Ingressos procedents d'inversions immobiliàries		
b) Ingressos procedents d'inversions financeres	2.122	2.322
c) Aplicacions de correccions de valor per deteriorament de l'immobilitzat material i de les inversions		
c.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
c.2) D'inversions financeres	-	-
d) Beneficis en realització de l'immobilitzat material i de les inversions		
d.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
d.2) D'inversions financeres (Nota 9)	57	1
II.3- Ingressos d'inversions afectes a assegurances en què el prenedor assumeix el risc de la inversió	2.887	4.388
II.4- Altres ingressos tècnics	75	176
II.5- Sinistralitat de l'Exercici, neta de reassegurança	12.995	8.446
a) Prestacions i despeses pagades		
a.1) Assegurança directa	13.344	9.151
a.2) Reassegurança acceptada	-	-
a.3) Reassegurança cedida (-)	(921)	(692)
b) Variació de la provisió per a prestacions (+/-) (Nota 17)		
b.1) Assegurança directa	302	(329)
b.2) Reassegurança acceptada	-	-
b.3) Reassegurança cedida (-)	(206)	42
c) Despeses imputables a prestacions (Nota 15)	476	274
II.6- Variació d'altres provisions tècniques, netes de reassegurança (+/-)	(609)	4.170
a) Provisions per a assegurances de vida		
a.1) Assegurança directa (Nota 17)	(3.003)	6.325
a.2) Reassegurança acceptada	-	-
a.3) Reassegurança cedida (-)	-	-
b) Provisió per a assegurances de vida en què el prenedor assumeix el risc de la inversió	2.394	(2.155)
c) Altres provisions tècniques	-	-
II.7- Participació en beneficis i extorns	-	-
a) Prestacions i despeses per participació en beneficis i extorns		
b) Variació de la provisió per a participació en beneficis i extorns (+/-)	-	-
II.8- Despeses d'Explotació Nets	562	372
a) Despeses d'adquisició (Nota 15)	736	648
b) Despeses d'administració (Nota 15)	264	282
c) Comissions i participacions en la reassegurança cedida i retrocedit	(438)	(558)
II.9- Altres Despeses Tècnics (+/-)	792	788
a) Variació del deteriorament per insolvències (+/-)	-	-
b) Variació del deteriorament de l'immobilitzat (+/-) (Nota 5)	-	-
d) Altres (Nota 15)	792	788
II.10- Despeses de l'immobilitzat material i de les inversions	469	384
a) Despeses de gestió de les inversions		
a.1) Despeses de l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
a.2) Despeses d'inversions i comptes financers (Nota 15)	438	384
b) Correccions de valor de l'immobilitzat material i de les inversions		
b.1) Amortització de l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
b.2) Deteriorament de l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
b.3) Deteriorament d'inversions financeres	-	-
c) Pèrdues procedents d'immobilitzat material i de les inversions		
c.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
c.2) De les inversions financeres (Nota 9)	31	-
II.11- Despeses d'inversions afectes a assegurances de vida en què el prenedor assumeix el risc de la inversió (Nota 10)	592	4.680
II.12- Subtotal (Resultat del Compte Tècnic de l'assegurança de Vida)	258	40

(*) Es presenta, ùnica i exclusivament, a efectes comparatius

Les Notes 1 a 22 i l'Annex I descrits a la memòria adjunta formen part integrant del compte de pèrdues i guanys corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017

**MUTUALITAT DE PREVISIÓ SOCIAL DEL COL·LEGI OFICIAL
D'ENGINYERS INDUSTRIALS DE CATALUNYA, A PRIMA FIXA**
COMPTE DE PÈRDUES I GUANYS A 31 DE DESEMBRE DE 2017 I 2016
(Milers d'euros)

II.COMPTE NO TÈCNIC	2017	2016 (*)
III.1- Ingressos de l'immobilitzat material i de les inversions	360	399
a) Ingressos procedents de les inversions immobiliàries	-	-
b) Ingressos procedents de les inversions financeres	360	399
c) Aplicacions de correccions de valor per deteriorament de l'immobilitzat material i de les inversions		
c.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
c.2) D'inversions financeres	-	-
d) Beneficis en realització de l'immobilitzat material i de les inversions		
d.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
d.2) D'inversions financeres	-	-
III.2- Despeses de l'immobilitzat material i de les inversions	44	33
a) Despeses de gestió de les inversions		
a.1) Despeses d'inversions i comptes financers	44	33
a.2) Despeses d'inversions materials	-	-
b) Correccions de valor de l'immobilitzat material i de les inversions		
b.1) Amortització de l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
b.2) Deteriorament de l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
b.3) Deteriorament d'inversions financeres	-	-
c) Pèrdues procedents de l'immobilitzat material i de les inversions		
c.1) De l'immobilitzat material i de les inversions immobiliàries	-	-
c.2) De les inversions financeres	-	-
III.3- Altres Ingressos (Notes 1 i 15)	503	524
a) Ingressos per l'administració de fons de pensions	503	524
b) Resta d'ingressos	-	-
III.4- Altres Despeses (Notes 1 i 15)	779	872
a) Despeses per l'administració de fons de pensions	779	872
b) Resta de despeses	-	-
III.5- Subtotal (Resultat del Compte No Tècnic)	40	18
III.6- Resultat abans d'impostos (I.10 + II.12 + III.5)	605	122
III.7- Impost sobre beneficis (Nota 14)	(113)	(6)
III.8- Resultat procedent d'operacions continuades (III.6 + III.7)	492	116
III.9- Resultat procedent d'operacions interrompudes net d'impostos (+/-)	-	-
III.10- Resultat de l'exercici (III.8 + III.9) (Nota3)	492	116

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius

Les Notes 1 a 22 i l'Annex I descrits a la memòria adjunta formen part integrant del compte de pèrdues i guanys corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017

**MUTUALITAT DE PREVISIÓ SOCIAL DEL COL·LEGI OFICIAL
D'ENGINYERS INDUSTRIALS DE CATALUNYA, A PRIMA FIXA**

ESTATS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET CORRESPONENTS ALS EXERCICIS ANUALS

A) ESTATS D'INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS A 31/12/2017

(Milers d'euros)

	Exercici 2017	Exercici 2.016
I) RESULTAT DE L'EXERCICI	492	116
II) ALTRES INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS	(194)	(67)
II.1 Actius financers disponibles per a la venda	(55)	(16)
<i>Guany i pèrdues per valoració</i>	(30)	(15)
<i>Imports transferits al compte de pèrdues i guanys</i>	(25)	(1)
<i>Altres reclassificacions</i>	-	-
II.2. Cobertures dels fluxos d'efectiu	-	-
<i>Guany i pèrdues per valoració</i>	-	-
<i>Imports transferits al compte de pèrdues i guanys</i>	-	-
<i>Imports transferits al valor inicial de les partides cobertes</i>	-	-
<i>Altres reclassificacions</i>	-	-
II.3. Cobertura d'inversions netes en negocis a l'estranger	-	-
<i>Guany i pèrdues per valoració</i>	-	-
<i>Imports transferits al compte de pèrdues i guanys</i>	-	-
<i>Altres reclassificacions</i>	-	-
II.4. Diferències de canvi i conversió	-	-
<i>Guany i pèrdues per valoració</i>	-	-
<i>Imports transferits al compte de pèrdues i guanys</i>	-	-
<i>Altres reclassificacions</i>	-	-
II.5. Correcció d'assimetries comptables	-	-
<i>Guany i pèrdues per valoració</i>	-	-
<i>Imports transferits al compte de pèrdues i guanys</i>	-	-
<i>Altres reclassificacions</i>	-	-
II.6. Actius mantinguts per a la venda	-	-
<i>Guany i pèrdues per valoració</i>	-	-
<i>Imports transferits al compte de pèrdues i guanys</i>	-	-
<i>Altres reclassificacions</i>	-	-
II.7. Guany / (pèrdues) actuariales per retribucions a llarg termini al personal	(204)	(73)
II.8. Altres ingressos i despeses reconeguts	-	-
II.9. Impost sobre beneficis	65	22
III) TOTAL D'INGRESSOS I DESPESES RECONEGUTS	298	50

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius

Les Notes 1 a 22 i l'Annex I descrits a la memòria adjunta formen part integrant de l'estat de canvis en el patrimoni net corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017

**MUTUALITAT DE PREVISIÓ SOCIAL DEL COL·LEGI OFICIAL
D'ENGINYERS INDUSTRIALS DE CATALUNYA, A PRIMA FIXA**

ESTATS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET CORRESPONENTS ALS EXERCICIS ANUALS

B) ESTATS TOTALS DE CANVIS EN EL PATRIMONI NET A 31/12/2017

(Milers d'euros)

	Capital	Reserves	Resultat de l'exercici	Ajustos per canvis de valor	TOTAL
Saldo final de l'exercici 2015 (*)	5.400	1.983	454	(35)	7.802
I. Ajustos per canvis de criteri	-	-	-	-	-
II. Ajustos per errors	-	-	-	-	-
Saldo ajustat a l'inici de l'exercici 2016	5.400	1.983	454	(35)	7.802
I. Total ingressos i despeses reconeguts	-	(55)	116	(12)	50
II. Operacions amb socis	-	-	-	-	-
Distribució Resultat exercici 2015	-	454	(454)	-	-
1. Augments de capital	-	-	-	-	-
2. Reduccions de capital (-)	-	-	-	-	-
3. Conversió de passius financers en patrimoni net	-	-	-	-	-
4. Distribució de dividendes (-)	-	-	-	-	-
5. Operacions amb accions pròpies (netes)	-	-	-	-	-
6. Increment (reducció) de patrimoni net resultant d'una combinació de negocis	-	-	-	-	-
7. Altres operacions amb socis	-	-	-	-	-
III. Altres variacions del patrimoni net	-	-	-	-	-
1. Pagaments basats en instruments de patrimoni	-	-	-	-	-
2. Traspassos entre partides de patrimoni net	-	-	-	-	-
3. Altres variacions	-	-	-	-	-
Saldo final de l'exercici 2016 (*)	5.400	2.382	116	(47)	7.852
I. Ajustos per canvis de criteri	-	-	-	-	-
II. Ajustos per errors	-	-	-	-	-
Saldo ajustat a l'inici de l'exercici 2017	5.400	2.382	116	(47)	7.852
I. Total ingressos i despeses reconeguts	-	(153)	492	(41)	298
II. Operacions amb socis	-	-	-	-	-
Distribució Resultat exercici 2016	-	116	(116)	-	-
1. Augments de capital	-	-	-	-	-
2. Reduccions de capital (-)	-	-	-	-	-
3. Conversió de passius financers en patrimoni net	-	-	-	-	-
4. Distribució de dividendes (-)	-	-	-	-	-
5. Operacions amb accions pròpies (netes)	-	-	-	-	-
6. Increment (reducció) de patrimoni net resultant d'una combinació de negocis	-	-	-	-	-
7. Altres operacions amb socis	-	-	-	-	-
III. Altres variacions del patrimoni net	-	-	-	-	-
1. Pagaments basats en instruments de patrimoni	-	-	-	-	-
2. Traspassos entre partides de patrimoni net	-	-	-	-	-
3. Altres variacions	-	-	-	-	-
Saldo final de l'exercici 2017	5.400	2.346	492	(88)	8.150

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius

Les Notes 1 a 22 i l'Annex I descrits a la memòria adjunta formen part integrant de l'estat de canvis en el patrimoni net corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017

**MUTUALITAT DE PREVISIÓ SOCIAL DEL COL·LEGI OFICIAL
D'ENGINYERS INDUSTRIALS DE CATALUNYA, A PRIMA FIXA**

**ESTAT DE FLUXOS D'EFECTIU CORRESPONENT ALS EXERCICIS ANUALS
ACABATS EL 31 DE DESEMBRE DE 2017 I 2016**

(Milers d'euros)

	Ejercicio 2017	Ejercicio 2016 (*)
A) FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS D'EXPLOTACIÓ		
A.1) Activitat asseguradora		
1.- Cobraments assegurança directe, coassegurança i reassegurança acceptat	15.346	14.854
2.- Pagaments assegurança directe, coassegurança i reassegurança acceptat	13.450	10.612
3.- Cobraments reassegurança cedida	491	647
4.- Pagaments reassegurança cedida	226	1.731
5.- Recobriment de prestacions	23	1
6.- Pagaments de retribucions a mediadors	-	-
7.- Altres cobraments d'explotació	134	-
8.- Altres pagaments d'explotació	1.055	-
9.- Total cobraments d'efectiu de l'activitat asseguradora (1+3+5+7) = I	15.995	15.502
10.- Total pagaments d'efectiu de l'activitat asseguradora (2+4+6+8) = II	14.731	12.343
A.2) Altres activitats d'explotació		
1.- Cobraments d'activitats de gestió de fons de pensions	500	524
2.- Pagaments d'activitats de gestió de fons de pensions	18	-
3.- Cobraments d'altres activitats	1.361	764
4.- Pagaments d'altres activitats	7.763	1.607
5.- Total cobraments d'efectiu d'altres activitats d'explotació (1+3) = III	1.860	1.288
6.- Total pagaments d'efectiu d'altres activitats d'explotació (2+4) = IV	7.781	1.607
7.- Cobraments i pagaments per impost sobre beneficis (V) (+/-)	45	58
A.3) Total fluxos d'efectiu nets d'activitats d'explotació (I-II+III-IV+V)	(4.613)	2.898
B) FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS D'INVERSIÓ		
B.1) Cobraments d'activitats d'inversió		
1.- Immobilitzat material	-	-
2.- Inversions immobiliàries	-	6
3.- Actius intangibles	-	-
4.- Instruments financers	31.398	24.585
5.- Participacions en entitats del grup, multigrup i associades	-	-
6.- Interessos cobrats	2.921	914
7.- Dividends cobrats	-	-
8.- Unitat de negoci	-	-
9.- Altres cobraments relacionats amb activitats d'inversió	-	3
10.- Total cobraments d'efectiu de les activitats d'inversió (1+2+3+4+5+6+7+8+9) = VI	34.319	25.508
B.2) Pagaments d'activitats d'inversió		
1.- Immobilitzat material	-	17
2.- Inversions immobiliàries	-	-
3.- Actius intangibles	-	193
4.- Instruments financers	35.213	25.436
5.- Participacions en entitats del grup, multigrup i associades	-	-
6.- Unitat de negoci	-	-
7.- Altres pagaments relacionats amb activitats d'inversió	7	58
8.- Total pagaments d'efectiu de les activitats d'inversió (1+2+3+4+5+6+7) = VII	35.219	25.704
B.3) Total fluxos d'efectiu d'activitats d'inversió (VI - VII)	(901)	(196)
C) FLUXOS D'EFECTIU DE LES ACTIVITATS DE FINANÇAMENT		
C.1) Cobraments d'activitats de finançament		
1.- Passius subordinats	-	-
2.- Cobraments per emissió d'instruments de patrimoni i ampliació de capital	-	-
3.- Derrames actives i aportacions dels socis o mutualistes	-	-
4.- Alienació de valors propis	-	-
5.- Altres cobraments relacionats amb activitats de finançament	-	-
6.- Total cobraments d'efectiu de les activitats de finançament (1+2+3+4+5) = VIII	-	-
C.2) Pagaments d'activitats de finançament		
1.- Dividends als accionistes	-	-
2.- Interessos pagats	-	-
3.- Passius subordinats	-	-
4.- Pagaments per devolució d'aportacions als accionistes	-	-
5.- Derrames passives i devolució d'aportacions als mutualistes	-	-
6.- Adquisició de valors propis	-	-
7.- Altres pagaments relacionats amb activitats de finançament	-	-
8.- Total pagaments d'efectiu de les activitats de finançament (1+2+3+4+5+6+7) = IX	-	-
C.3) Total fluxos d'efectiu nets d'activitats de finançament (VIII - IX)	-	-
Efecte de les variacions dels tipus de canvi (X) (+/-)	-	-
Total augment / disminucions d'efectiu i equivalents (A.3 + B.3 + C.3 + X)	(5.514)	2.702
Efectiu i equivalents a l'inici del període	8.098	5.396
Efectiu i equivalents al final del període	2.584	8.098
COMPONENTS DE L'EFECTIU I EQUIVALENTS AL FINAL DEL PERÍODE		
1.- Caixa i bancs	2.584	8.098
2.- Altres actius financers	-	-
3.- Descoberts bancaris reintegrables a la vista	-	-
Total efectiu i equivalents al final del període (1+2+3)	2.584	8.098

(*) Es presenta, única i exclusivament, a efectes comparatius

Les Notes 1 a 22 i l'Annex I descrits a la memòria adjunta formen part integrant de l'estat de fluxos d'efectiu corresponent a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017

memòria

Mutualitat de Previsió Social del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya, a prima fixa

Memòria corresponent a l'exercici anual acabat el
31 de desembre de 2017

1. Activitat de l'Entitat

La Mutualitat de Previsió Social del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya, a prima fixa (d'ara endavant l'Entitat) és una institució privada sense ànim de lucre que exerceix una modalitat asseguradora de caràcter voluntari, complementari i alternatiu al sistema de Seguretat Social obligatori, mitjançant aportacions a quota fixa dels socis mutualistes i assegurats. La seva duració és indefinida i el seu domicili social es troba a Via Laietana, número 39, de Barcelona. L'Entitat té autorització per l'exercici de la seva activitat en tot el territori espanyol, essent actualment Catalunya on té, majoritàriament, el seu negoci.

L'Entitat es constituí oficialment el 27 de juliol de 1959, el seu CIF és V08430191, està inscrita al Registre de Mutualitats de Previsió Social de Catalunya del Departament d'Economia i Finances de la Generalitat de Catalunya, amb la clau 0099, al Registre administratiu d'entitats asseguradores de la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions (d'ara endavant, DGSFP) del Ministeri d'Economia i Competitivitat, amb la clau P-3159, al Registre d'Entitats Gestores i Dipositàries de Fons de Pensions, amb la clau G-0105, i també al Registre Mercantil.

L'objecte social de l'Entitat és la pràctica d'operacions d'assegurances de vida, així com de les altres operacions sotmeses a la ordenació de l'assegurança privada, en particular les d'assegurança o capitalització, gestió de fons de jubilació, pensions i de qualsevol altra de les que autoritza la Llei sobre Ordenació i Supervisió de les Assegurances Privades, el seu Reglament i les disposicions complementàries a les que l'Entitat es troba sotmesa, previ al compliment dels requisits en ella exigits.

L'Entitat opera, amb autorització de la DGSFP, en els rams de vida incloent accidents i malaltia com a garanties complementàries. Tots els contractes emesos conforme la LOSSEAR, la Llei de Contracte d'Assegurança i la resta de disposicions de desenvolupament es consideren com contractes d'assegurança. Tanmateix, l'Entitat està inscrita en el Registre de Societats Gestores i Dipositàries de Fons de Pensions i és gestora de 12 Fons de Pensions a 31 de desembre del 2017:

1. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya, F.P. (Associatiu P.P)
2. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya 2, F.P. (Tresor P.P)
3. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya 3, F.P. (Mixt P.P)
4. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya 4, F.P. (Borsa P.P)
5. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya 5, F.P. (Valor 5 P.P)
6. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya 6, F.P. (2019 P.P)
7. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya 7, F.P. (Fonsgestió P.P)
8. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya 9, F.P. (Consolidació Creixent P.P)
9. Fons de Pensions dels Enginyers Industrials de Catalunya 10, F.P. (Horitzó 2018 P.P)
10. A&G Stela Maris Conservador F.P
11. A&G Stela Maris Variable F.P
12. A&G Stela Maris Equilibrado F.P

Els drets consolidats totals gestionats ascendeixen a 40.263 milers d'euros a 31 de desembre de 2017 (42.693 milers d'euros en el tancament de l'exercici anterior). Els ingressos bruts meritats per comissions de gestió dels diferents fons han ascendit a 503 milers d'euros en l'exercici 2017 (524 milers d'euros en l'exercici anterior) i es troben comptabilitzats dintre de l'epígraf "Altres ingressos" del compte no tècnic. Tanmateix, les despeses associades a aquesta gestió han estat de 778 milers d'euros en l'exercici 2017 (873 milers d'euros en l'exercici anterior), presentant-se en el mateix compte no tècnic sota l'epígraf "Altres despeses".

Constitueixen l'objecte social de l'Entitat les següents activitats:

- La previsió social entre els seus mutualistes, sense ànim de lucre, amb caràcter alternatiu i complementari al sistema públic de seguretat social. Els seus fins consisteixen en la protecció i l'ajuda més àmplies als seus socis mutualistes i assegurats contra circumstàncies fortuïtes i previsibles, de la manera que disposen els seus estatuts i els reglaments corresponents o pòlisses.

- Per al millor compliment del seu objecte de previsió social, ja sigui de forma complementària o accessòria a aquest, l'Entitat podrà gestionar plans de pensions, fons de pensions i fons col·lectius de jubilació, així com intervenir i col·laborar amb terceres persones en la gestió de fons d'inversió col·lectiva i, en general, en tota mena d'operacions de naturalesa financera i de serveis que suposin la realització d'una activitat connexa o directament relacionada amb el seu objecte de previsió social, incloses les relacions de representació d'entitats d'aquesta naturalesa davant els mutualistes, sempre d'acord amb la normativa aplicable i amb autorització prèvia per part de l'organisme competent, si és el cas. Finalment, podrà realitzar altres activitats i prestacions accessòries de caràcter social i de serveis.
- Podrà establir convenis per a la distribució de productes amb altres entitats asseguradores, mitjancers d'assegurances i entitats del mercat financer en general, per donar compliment al que s'estableix al paràgraf anterior.

Mutualitat de Previsió Social del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya, a prima fixa, es el principal accionista i l'Entitat de major actiu del conjunt de societats sotmeses a una mateixa unitat de decisió. La resta de societats que formen el Grup Mútua són Serpreco, Corredoria d'Assegurances S.A., MutuaValors del Enginyers, SLU i Crouco Agencia de Subscripció, S.L.

Al mes de desembre de 2016 es va aprovar el Reial Decret 602/2016, de 2 de desembre, pel qual es modifica el Pla General de Comptabilitat aprovat pel Reial Decret 1514/2007, del 16 de novembre i les Normes per la Formulació de Comptes Anuals Consolidades aprovades pel Reial Decret 1159/2010, de 17 de setembre. Aquest Reial Decret 602/2016 es d'aplicació als exercicis que s'inicien a partir de l'1 de gener de 2016. A l'article tercer del mateix Reial Decret es modifica l'article 7.1 de les Normes per a la Formulació de Comptes Anuals Consolidades, quedant redactat de la següent forma:

"Article 7. Dispensa de l'obligació de consolidar"

1. *No obstant l'exposat en l'article anterior, les societats en ell mencionades no estaran obligades a efectuar la consolidació en els següents casos:*
 - a) *Quan el conjunt del grup o subgrup no sobrepassi les dimensions assenyalades a l'article 8 d'aquestes normes, tret que alguna de les societats del grup tingui la consideració d'entitat d'interès públic segons la definició establerta a l'article 3.5. de la Llei 22/2015, de 20 de Juliol, d'Auditoria de Comptes.*

En conseqüència, derivat de la modificació establerta en el Reial Decret mencionat anteriorment, el present exercici es el segon en el que l'Entitat presenta comptes anuals consolidats, havent estat dispensada d'això en exercicis anteriors.

L'Entitat té a 31 de desembre de 2017, amb un total de 9.448 mutualistes i 13.018 subjectes protegits (7.955 mutualistes i 11.930 subjectes protegits a 31 de desembre de 2016).

De conformitat amb el que estableix l'article 17 de l'Ordre ECO/734/2004, de l'11 de març, del Ministeri d'Economia, sobre els departaments i serveis d'atenció al client i el defensor del client de les entitats financeres, es resumeix a continuació l'informe anual que es presenta a la Junta Rectora del dia 22 de març del 2018. La tipologia de les reclamacions presentades ha estat la següent:

	Núm. de Reclamacions	Resolucions			Defensor
		No satisfet	Indiferent	Satisfet	
Atenció de clients	-	-	-	-	-
Comunicació	-	-	-	-	-
Gestió	-	-	-	-	-
Tramitacions de sinistres	-	-	-	-	-
Tramitacions de baixes	-	-	-	-	-
Total	-	-	-	-	-

2. Bases de presentació dels comptes anuals

2.1. Marc Normatiu d'informació financera aplicable a l'Entitat

Els comptes anuals han estat formulats per la Junta Rectora d'acord amb el marc normatiu d'informació financera aplicable a l'Entitat, que és el que s'estableix a:

- a) El Codi de Comerç i la resta de la legislació mercantil.
- b) El Pla General de Comptabilitat, aprovat pel Reial Decret 1514/2007, del 16 de novembre i les seves modificacions posteriors. En particular, l'adaptació sectorial del Pla de Comptabilitat de les Entitats Asseguradores, aprovada pel Reial Decret 1317/2008 del 24 de juliol, i les modificacions posteriors.

- c) Llei 20/2015, de 14 de Juliol, d'Ordenació, Supervisió i Solvència de les Entitats Asseguradores i Reasseguradores ("LOSSEAR").
- d) Reial Decret 1060/2015, de 20 de novembre, d'Ordenació, Supervisió i Solvència de les Entitats Asseguradores i Reasseguradores ("ROSSEAR"), així com els articles vigents del Reial Decret 2486/1998 de 20 de novembre, pel qual s'aprova el Reglament d'Ordenació i Supervisió d'Assegurances (d'ara en endavant, "ROSSP").
- e) Les normes d'obligat compliment aprovades per l'Institut de Comptabilitat i Auditoria de Comptes en el desenvolupament del Pla General Comptable i les seves normes complementàries.
- f) Disposicions reguladores establertes per la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions.
- g) La resta de la normativa comptable espanyola que resulti d'aplicació.

2.2. Imatge fidel

Els comptes anuals adjunts, s'han obtingut dels registres comptables de l'Entitat i es presenten d'acord amb el marc normatiu d'informació financera que resulta d'aplicació i, en particular, amb els principis i criteris comptables en ell continguts, de manera que mostren la imatge fidel del patrimoni, de la situació financera, dels resultats de l'Entitat i dels fluxos d'efectiu generats durant l'exercici.

Aquests comptes anuals, que han estat formulats per la Junta Rectora de l'Entitat amb data 22 de març del 2018, se sotmetran dins el termini legal a l'aprovació dels mutualistes en l'exercici de les competències de l'Assemblea General de Mutualistes de l'Entitat, estimant-se que seran ratificats sense modificació alguna.

Tanmateix, els comptes anuals de l'exercici 2016 van ser aprovats per l'Assemblea General de Mutualistes celebrada el 25 de maig del 2017.

2.3. Principis comptables no obligatoris aplicats

No s'han aplicat principis comptables no obligatoris. Per a l'elaboració d'aquests comptes anuals s'han seguit els principis comptables i els criteris de valoració generalment acceptats, descrits a la Nota 4. No hi ha cap principi comptable obligatori que essent significatiu el seu efecte als comptes anuals, s'hagi deixat d'aplicar en l'elaboració dels comptes anuals adjunts.

2.4. Aspectes crítics de la valoració i estimació de la incertesa

En l'elaboració dels comptes anuals adjunts, els Administradors de l'Entitat han necessitat realitzar certes estimacions per valorar alguns dels actius, passius, ingressos i despeses que figuren en ells registrats. Aquestes estimacions i judicis de valor en relació al futur, s'avaluen contínuament i es basen en l'experiència històrica i altres factors, incloses les expectatives de successos futurs que es creuen raonables sota les circumstàncies.

Bàsicament aquestes estimacions, es refereixen a:

- El valor de mercat de determinats instruments financers (vegeu Notes 9 i 10).
- L'avaluació de possibles pèrdues per deteriorament de determinats actius (vegeu Notes 5, 6 i 7 d'immobilitzat intangible, immobilitzat material i inversions immobiliàries així com les Notes 9, 10 i 12 d'actius financers i de participacions en entitats del Grup, respectivament).
- L'avaluació del deteriorament dels crèdits per operacions d'assegurança, reassegurança i altres crèdits (vegeu Nota 11).
- La vida útil de l'immobilitzat intangible i material i les inversions immobiliàries (vegeu Notes 4.1 i 4.2).
- La determinació del valor de les provisions tècniques (vegeu Nota 17).
- Les hipòtesis utilitzades en el càlcul actuarial dels actius i passius per compromisos per pensions de prestació definida i altres compromisos amb el personal (vegeu Notes 4.11 i 21.1).
- El càlcul dels valors raonables de determinats actius, el seu valor en ús, i els valors actuals.
- La despesa per impost de Societats (vegeu Nota 14.1)

Tot i que aquestes estimacions han estat realitzades sobre la millor informació disponible al tancament de l'exercici 2017, és possible que els esdeveniments que puguin tenir lloc en el futur obliguin a modificar-les (a l'alça o a la baixa) en els propers exercicis, realitzant-se, en el seu cas, de forma prospectiva.

2.5. Comparació de la informació

Els estats financers de l'exercici 2017 que comprenen el balanç, el compte de pèrdues i guanys, l'estat de canvis en el patrimoni net, l'estat de fluxos d'efectiu i les notes de la memòria es presenten de forma comparativa amb els estats de l'exercici precedent.

2.6. Canvis en criteris comptables

Durant l'exercici 2017 no s'han produït canvis de criteris comptables significatius respecte als criteris aplicats en l'exercici 2016.

2.7. Correcció d'errors

Durant l'exercici 2017 no s'han produït canvis significatius en els criteris comptables respecte els aplicats a l'exercici 2016.

2.8. Agrupació de partides comptables

Determinades partides del balanç, del compte de pèrdues i guanys, de l'estat de canvis en el patrimoni net i de l'estat de fluxos d'efectiu es presenten de forma agrupada per facilitar la seva comprensió. En la mesura que sigui significativa, s'ha inclòs la informació desagregada en les corresponents notes de la memòria.

2.9. Criteris d'imputació d'ingressos i despeses

Atès que l'Entitat opera en el ram de vida i en rams diferents del de vida, porta la comptabilitat separada per ambdós tipus d'activitat i atribueix els ingressos i les despeses originats directament de la pràctica de les operacions d'assegurança al compte tècnic de vida o de no vida, segons la naturalesa de l'operació de la que es deriven.

Els criteris seguits per a l'assignació de les inversions als comptes tècnics, són els següents:

- Immobles (ja estiguin classificats com a immobilitzat material o com a inversions immobiliàries): l'assignació es presenta detallada, immoble a immoble, en l'Annex I, que forma part integrant d'aquesta nota.
- Altres inversions financeres: la majoria de les inversions financeres estan afectes a la cobertura dels rams de vida i no vida. La renda fixa s'assigna majoritàriament al compte tècnic de vida. La majoria de les participacions en fons d'inversió s'assignen al compte tècnic de vida, a excepció d'algunes participacions residuals i de les participacions en societats capital-risc que s'assignen al compte tècnic de no vida. Els dipòsits en entitats de crèdit s'assignen als comptes tècnics en funció de les necessitats de cobertura de l'Entitat.

El repartiment o assignació dels comptes comptables d'ingressos i despeses financeres als rams (Vida i No vida) es fa definint primer la "naturalesa" de cada compte comptable (bàsicament renda variable, renda fixa o altres) i aplicant-li la proporció que representa cada tipus d'actiu (renda variable, renda fixa o altres) dintre del "balanç financer" de vida i no vida.

En el cas del No tècnic es segueix el mateix procediment però considerant els actius excedentaris "no assignats" al "balanç financer".

Els criteris d'imputació de despeses per destinació, es basen en els estudis realitzats que es mantenen respecte a l'exercici 2016.

3. Aplicació del resultat

La proposta de distribució del resultat de l'exercici 2017, que la Junta Rectora de l'Entitat sotmetrà a la consideració de l'Assemblea General de Mutualistes, és la següent:

(Milers d'euros)	Exercici 2017
Base de repartiment: Pèrdues i guanys	492
Aplicació: Reserves voluntàries	492
Total distribuït	492

El resultat de l'exercici 2016, tal i com va ser aprovat per l'Assemblea General de Mutualistes del 25 de maig del 2017, va ser traspassat íntegrament a reserves voluntàries.

4. Normes de registre i valoració

Les principals normes de registre i valoració utilitzades per l'Entitat en l'elaboració dels seus comptes anuals corresponents a l'exercici anual acabat el 31 de desembre de 2017, d'acord amb les establertes pel Pla de Comptabilitat de les Entitats Asseguradores ('PCEA'), han estat les següents:

4.1. Immobilitzat intangible

Com a norma general, l'immobilitzat intangible es valora inicialment pel seu preu d'adquisició o cost de producció. Posteriorment es valora al seu cost minorat per la corresponent amortització acumulada i, si s'escau, per les pèrdues per deteriorament que hagi experimentat.

L'Entitat registra en aquest compte les despeses incorregudes en l'adquisició i desenvolupament de programes d'ordinador, inclosos els costos de desenvolupament de les pàgines web. Els costos de manteniment de les aplicacions informàtiques es registren en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici en què s'incorren.

L'amortització de les aplicacions informàtiques es realitza aplicant el mètode lineal durant un període de 4 anys.

4.2. Immobilitzat material i inversions immobiliàries

L'immobilitzat material i les inversions immobiliàries es valoren pel seu preu d'adquisició o cost de producció (revaloritzat en el cas dels immobles, al acollir-se en la primera aplicació del Pla Comptable de les Entitats Asseguradores, aprovat en el Reial Decret 1317/2008, a la seva disposició transitòria primera), constituït pel valor raonable de qualsevol contraprestació entregada, més el conjunt de desemborsaments dineraris realitzats o compromesos, menys:

- La corresponent amortització acumulada i,
- Si s'escau, les pèrdues estimades que resulten de comparar el valor net de cada partida amb el corresponent import recuperable.

Tenen la consideració d'inversions immobiliàries els terrenys, béns naturals i construccions que es posseeixen per a obtenir rendes, plusvàlues o ambdues. Els terrenys, béns naturals i construccions que es posseeixen per a la prestació de serveis o per a fins administratius es consideren immobilitzacions materials.

Les despeses de conservació i manteniment dels diferents elements que componen l'immobilitzat material i inversions immobiliàries s'imputen al compte de pèrdues i guanys de l'exercici en què s'incorren. Per contra, els imports invertits en millores que contribueixen a augmentar la capacitat o eficiència o a allargar la vida útil d'aquests béns es registren com a major cost dels mateixos.

L'Entitat amortitza l'immobilitzat material i les inversions immobiliàries seguint el mètode lineal, aplicant percentatges d'amortització anuals calculats en funció dels anys de vida útil estimada dels respectius béns, segons el següent detall:

	Anys de vida útil Estimada
Construccions	Entre 33 i 50 anys
Mobiliari i instal·lacions	Entre 6 i 10 anys
Altres instal·lacions	Entre 8 i 12 anys
Equip informàtic	4 anys

Deteriorament del valor de l'immobilitzat intangible, immobilitzat material i inversions immobiliàries

Al tancament de cada exercici, l'Entitat procedeix a estimar mitjançant el denominat "Test de deteriorament" la possible existència de pèrdues de valor que redueixin el valor recuperable d'aquests actius a un import inferior al del seu valor en llibres.

L'import recuperable es determina com el major import entre el valor raonable menys els costos de venda i el valor en ús. El procediment implantat per l'Entitat per a la realització d'aquest test és el següent:

- Els càlculs del deteriorament dels actius intangibles i de l'immobilitzat material i inversions immobiliàries s'efectuen, amb caràcter general, element a element de forma individualitzada. Si no és possible estimar l'import recuperable de cada bé o dret individual, l'Entitat determina l'import recuperable de la unitat generadora d'efectiu a la que pertany cada element de l'immobilitzat.

- En el cas dels immobles, el valor raonable és el valor de taxació atorgat per les entitats taxadores autoritzades per a la valoració de béns en el mercat hipotecari conforme a l'establert en l'Ordre ECC/371/2013, de 4 març, per la que es modifica l'Ordre ECO/805/2003, de 27 de març, sobre normes de valoració de bens immobles i de determinats drets per a certes finalitats financeres.
- Les correccions valoratives individualitzades dels anteriors elements, així com la seva reversió quan desapareixen les circumstàncies que les van motivar, es registren com una despesa o un ingrés, respectivament, en el compte de pèrdues i guanys. La reversió té com a límit el valor comptable dels immobilitzats o inversió immobiliària que estaria reconegut en la data de reversió si no s'hagués registrat la pèrdua de valor.

4.3. Arrendaments

Els arrendaments es classifiquen com arrendaments financers sempre que de les condicions dels mateixos es dedueixi que es transfereixen a l'arrendatari substancialment els riscos i beneficis inherents a la propietat de l'actiu objecte del contracte. Els altres arrendaments es classifiquen com arrendaments operatius.

Durant els exercicis 2017 i 2016, tots els contractes d'arrendament de l'Entitat, han estat classificats com a arrendaments operatius (vegeu Nota 8).

Arrendament operatiu

Els ingressos i despeses derivats dels acords d'arrendament operatiu es carreguen al compte de pèrdues i guanys en l'exercici en què es meriten.

Així mateix, el cost d'adquisició del bé arrendat es presenta en el balanç conforme a la seva naturalesa, incrementat per l'import dels costos del contracte directament imputables, els quals es reconeixen com despesa en el termini del contracte, aplicant el mateix criteri utilitzat per al reconeixement dels ingressos de l'arrendament.

Qualsevol cobrament o pagament que pogués realitzar-se al contractar un arrendament operatiu, es tracta com un cobrament o pagament anticipat que s'imputa a resultats al llarg del període de l'arrendament, a mesura que es cedeixen o reben els beneficis de l'actiu arrendat.

4.4. Instruments financers

4.4.1. Actius financers

Classificació

Els actius financers que posseeix l'Entitat es classifiquen en les següents categories:

- Préstecs i partides a cobrar: actius financers originats en les operacions d'assegurança i reassegurança, o els quals no tenint un origen comercial, no són instruments de patrimoni ni derivats, els seus cobraments són de quantia fixa o determinable i no es negocien en un mercat actiu. S'exclouen els valors representatius de deute i les permutes de fluxos certs o predeterminats que l'Entitat assigna en el moment del seu reconeixement inicial en la categoria d' "Actius financers disponibles per a la venda".
- Inversions mantingudes fins al venciment: valors representatius de deute, amb data de venciment fixada, cobraments de quantia determinada o determinable, que es negocien en un mercat actiu i sobre els quals l'Entitat manifesta la seva intenció i capacitat per a conservar-los en el seu poder fins a la data del seu venciment.
- Altres actius financers a valor raonable amb canvis en el compte de pèrdues i guanys: l'Entitat ha classificat en aquesta categoria les inversions per compte de prenedors que assumeixen el risc de la inversió, determinant-se les provisions d'assegurances de vida per a aquestes modalitats d'assegurances segons els actius específicament afectes o dels índexs o actius que s'han fixat com a referència per determinar el valor econòmic dels seus drets. D'aquesta forma, tant les variacions en el valor raonable dels actius financers afectes com de les provisions associades es registraran amb càrrec i/o abonament al compte de pèrdues i guanys.
- També queden inclosos en aquesta categoria els instruments híbrids quan l'Entitat no és capaç de valorar el derivat implícit que incorporen de forma separada o no pot determinar de forma fiable el seu valor raonable així com aquells casos en què opti, en el moment del seu reconeixement inicial, per valorar l'instrument financer híbrid al seu valor raonable.
- Inversions en el patrimoni d'empreses del Grup: es consideren empreses del grup aquelles vinculades amb l'Entitat per una relació de control.

- Actius financers disponibles per a la venda: s'inclouen els valors representatius de deute, les participacions en fons d'inversió, les permutes de fluxos certs o predeterminats i els instruments de patrimoni d'altres empreses que no hagin estat classificats en cap de les categories anteriors.

Reconeixement inicial

L'Entitat reconeix els actius financers en el seu balanç quan es converteix en una part obligada del contracte o negoci jurídic conforme a les disposicions del mateix.

Els recobraments de sinistres només es reconeixen quan la seva realització es troba suficientment garantida a la data de la formulació dels comptes anuals i, per tant, s'espera obtenir dels mateixos beneficis econòmics. En cap cas es reconeixen actius financers per recobraments de sinistres en funció d'estimacions efectuades amb base en l'experiència de l'Entitat.

Les operacions de compra o venda d'actius financers instrumentades mitjançant contractes convencionals es reconeixen en la data de contractació o de liquidació. Els contractes que poden liquidar-se per diferències es comptabilitzen com un instrument derivat. En particular, les operacions realitzades en el mercat de divises es registren en la data de liquidació, mentre que els actius financers negociats en mercats secundaris de valors, si són instruments de patrimoni, es reconeixen en la data de contractació, i si es tracta de valors representatius de deute, en la data de liquidació.

Valoració inicial

D'acord amb el Pla Comptable de les Entitats Asseguradores, els actius financers que posseeix l'Entitat, es registren inicialment al valor raonable de la contraprestació lliurada més els costos de la transacció que siguin directament atribuïbles, excepte els que es classifiquen en les categories "d'actius financers mantinguts per negociar" i "altres actius financers a valor raonable amb canvis en el compte de pèrdues i guanys", on els costos de transacció es reconeixen en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici.

Quan es tracta d'instruments de patrimoni adquirits, l'import dels drets preferents de subscripció i similars es troba inclòs en la valoració inicial dels mateixos.

Per als instruments financers híbrids, aquells que combinen un contracte principal no derivat i un derivat financer (denominat com "derivat implícit") i que no pot ser transferit de forma independent, l'Entitat avalua si ha de reconèixer, valorar i registrar per separat el contracte principal i el derivat implícit.

En els casos que l'Entitat no ha estat capaç de valorar el derivat implícit de forma separada, o no podia determinar de forma fiable el seu valor raonable, l'instrument financer híbrid s'ha tractat en el seu conjunt com un actiu o passiu financer inclòs en la categoria d' "Altres actius (o passius) financers a valor raonable amb canvis en el compte de pèrdues i guanys".

Valoració posterior

Els actius financers classificats en les categories de "préstecs i partides a cobrar" i "inversions mantingudes fins al venciment" es valoren pel seu cost amortitzat. Els interessos meritats es comptabilitzen en el compte de pèrdues i guanys, aplicant el mètode del tipus d'interès efectiu.

Els actius financers a valor raonable amb canvis en el compte de pèrdues i guanys i els actius financers mantinguts per negociar es valoren al seu valor raonable, registrant-se en el compte de pèrdues i guanys el resultat de les variacions en aquest valor raonable.

Les inversions en empreses del Grup es valoren pel seu cost, minorat, si s'escau, per l'import acumulat de les correccions valoratives per deteriorament. Aquestes correccions es calculen com la diferència entre el seu valor en llibres i l'import recuperable, entès aquest com el major import entre el seu valor raonable menys els costos de venda i el valor actual dels fluxos d'efectiu futurs derivats de la inversió. Excepte millor evidència de l'import recuperable, es pren en consideració el patrimoni net de l'entitat participada, corregit per les plusvàlues tàcites existents en la data de la valoració.

Finalment, els actius financers disponibles per a la venda es valoren al seu valor raonable, registrant-se les variacions en el mateix a patrimoni net fins que l'actiu s'alieni o pateixi un deteriorament de valor (descens prolongat i significatiu), moment en el qual aquests resultats acumulats reconeguts prèviament en el patrimoni net passen a registrar-se en el compte de pèrdues i guanys.

En aquest sentit, en general, per als instruments de patrimoni es considera que existeix deteriorament (caràcter permanent) si s'ha produït una caiguda de més del 40% del valor de cotització de l'actiu o si s'ha produït un descens del mateix de manera prolongada durant un període d'un any i mig, sense que s'hagi recuperat el valor.

Per als valors representatius de deute i les permutes de fluxos certs o predeterminats que es troben assignats en la categoria d' "actius financers disponibles per a la venda", així com la totalitat d'actius financers que no estan registrats a valor raonable, almenys al tancament de l'exercici, l'Entitat realitza un test de deteriorament. Es considera que existeix evidència objectiva de deteriorament si el valor recuperable de l'actiu financer és inferior al seu valor en llibres. El valor recuperable ve determinat pel valor actual dels fluxos d'efectiu futurs que s'estima que generaran els actius financers que s'avaluen descomptats al tipus d'interès efectiu, calculat en el moment del reconeixement inicial. Per als actius financers que es mantenen fins al venciment, com a substitut d'aquest valor recuperable, es pot utilitzar el valor de mercat de l'instrument si és una mesura suficientment fiable del valor que pugui recuperar l'Entitat. Quan es produeix el registre d'aquest deteriorament es registra en el compte de pèrdues i guanys.

En particular, i respecte a les correccions valoratives relatives a les quotes pendents de cobrament, l'Entitat procedeix a la seva dotació amb càrrec en el compte de pèrdues i guanys en funció del deteriorament dels crèdits amb prenedors. Aquest deteriorament es calcula com a mínim al tancament de l'exercici separatament per a cada ram en funció de l'antiguitat dels rebuts pendents de cobrament, segons els següents criteris:

- Les quotes amb antiguitat igual o superior a sis mesos es provisionen pel seu import íntegre.
- Les quotes amb antiguitat igual o superior a tres mesos i inferior a sis mesos es provisionen aplicant un coeficient del 50%.
- Les quotes amb antiguitat inferior a tres mesos es provisionen aplicant un coeficient del 25%.

Les quotes a assegurats reclamades judicialment, així com la provisió per a insolvències dels saldos a cobrar a reasseguradores i crèdits no comercials, es calculen sobre la base d'un anàlisi individualitzat de les possibilitats de cobrament de cada deutor.

L'Entitat dona de baixa els actius financers quan expiren o s'han cedit els drets sobre els fluxos d'efectiu del corresponent actiu financer i s'han transferit substancialment els riscos i beneficis inherents a la seva propietat, tals com les vendes en ferma d'actius i les vendes d'actius financers amb pacte de recompra pel seu valor raonable.

D'altra banda, l'Entitat no dona de baixa els actius financers, i reconeix un passiu financer per un import igual a la contraprestació rebuda, en les cessions d'actius financers en les quals es retingui substancialment els riscos i beneficis inherents a la seva propietat, tals com el descompte d'efectes, les vendes d'actius financers amb pactes de recompra a un preu fix o al preu de venda més un interès.

4.4.2. Passius financers

Els instruments financers emesos, incorreguts o assumits es classifiquen com passius financers, en la seva totalitat o en una de les seves parts, quan suposen per a l'Entitat una obligació contractual de lliurar efectiu o un altre actiu financer, o d'intercanviar actius o passius financers amb tercers en condicions potencialment desfavorables.

Classificació

Els passius financers que posseeix l'Entitat es classifiquen en la categoria següent:

- Dèbits i partides a pagar: són aquells que s'han originat en les operacions d'assegurança i reassegurança, o també aquells que, sense tenir un origen comercial, no poden ser considerats com instruments financers derivats.

Els dèbits i partides a pagar es valoren inicialment al valor raonable de la contraprestació rebuda, ajustada pels costos de la transacció directament atribuïbles. Els dèbits per operacions comercials amb venciment no superior a un any i que no tenen un tipus d'interès contractual, així com els desemborsaments exigits per tercers sobre participacions, els imports de les quals s'espera pagar en el curt termini, es valoren pel seu import nominal sempre que l'efecte de no actualitzar els fluxos no és significatiu.

Amb posterioritat, aquests passius es valoren d'acord amb el seu cost amortitzat. Els interessos reportats es comptabilitzen en el compte de pèrdues i guanys aplicant el mètode del tipus d'interès efectiu. No obstant això, els dèbits que s'hagin valorat inicialment al seu valor nominal, continuen valorant-se per aquest import.

L'Entitat dona de baixa els passius financers quan s'extingeixen les obligacions que els han generat.

4.4.3 Instruments de patrimoni

Un instrument de patrimoni representa una participació residual en el patrimoni de l'Entitat, una vegada deduïts tots els seus passius.

Els instruments de capital emesos per l'Entitat es registren en el patrimoni net per l'import rebut, net de les despeses d'emissió.

4.5. Transaccions en moneda estrangera

La moneda funcional utilitzada per l'Entitat és l'euro. Conseqüentment, les operacions en altres divises diferents de l'euro es consideren denominades en moneda estrangera i es registren segons els tipus de canvi vigents en les dates de les operacions.

Al tancament de l'exercici, els actius i passius monetaris denominats en moneda estrangera es converteixen aplicant el tipus de canvi en la data del balanç. Els beneficis o pèrdues posats de manifest s'imputen directament al compte de pèrdues i guanys de l'exercici en què es produeixen.

En els actius financers de caràcter monetari classificats com a disponibles per a la venda, l'Entitat determina la part dels canvis en la seva valoració que és conseqüència de les variacions en els tipus de canvi i registra la mateixa en el compte de pèrdues i guanys de l'exercici que sorgeixen, mentre que els altres canvis en el valor raonable es reconeixen directament en el patrimoni net.

4.6. Crèdits per operacions d'assegurança directa i reassegurança

Els crèdits per operacions d'assegurança i reassegurança, incloses en la categoria 4.4.1 Préstecs i Partides a Cobrar, es valoren per l'import nominal pendent de cobrament registrant-se, en el seu cas, les oportunes correccions valoratives pels crèdits de dubtós cobrament.

El càlcul de la correcció per deteriorament de les primes pendents de cobrament es realitza al tancament de l'exercici a partir de la informació disponible sobre la situació dels rebuts de primes pendents de cobrament a la data de tancament del mateix.

- Crèdits per operacions d'assegurança directa, prenedors d'assegurança: el càlcul de la provisió de rebuts pendents associada s'ha realitzat en virtut de la norma de valoració 8ª del PCEA. Es calcula separatament per cada ram o risc en el que la eventual pèrdua derivada de l'impagament del rebut no sigui recuperable en funció d'altres drets econòmics reconeguts a favor del prenedor i estarà constituïda per la part de les primes de tarifa meritades en l'exercici netes del recàrrec de seguretat que, previsiblement i d'acord amb l'experiència dels anys anterior de la pròpia Entitat, no seran cobrades.
- Crèdits per operacions de reassegurança: Es componen dels saldos a cobrar de les reasseguradores i cedents com a conseqüència de les operacions de compte corrent realitzades amb els mateixos.

4.7. Impost sobre beneficis

La despesa o ingrés per impost sobre beneficis comprèn la part relativa a la despesa o ingrés per l'impost corrent i la part corresponent a la despesa o ingrés per impost diferit.

L'impost corrent és la quantitat que l'Entitat satisfà com a conseqüència de les liquidacions fiscals de l'impost sobre el benefici relatiu a un exercici. Les deduccions i altres avantatges fiscals en la quota de l'impost, excloses les retencions i pagaments a compte, així com les pèrdues fiscals compensables d'exercicis anteriors i aplicades efectivament en aquest, donen lloc a un menor import de l'impost corrent.

La despesa o l'ingrés per impost diferit es correspon amb el reconeixement i la cancel·lació dels actius i passius per impost diferit. Aquests inclouen les diferències temporals que s'identifiquen com aquells imports que es preveuen pagadors o recuperables derivats de les diferències entre els imports en llibres dels actius i passius i el seu valor fiscal, així com les bases imposables negatives pendents de compensació i els crèdits per deduccions fiscals no aplicades fiscalment. Aquests imports es registren aplicant a la diferència temporal o crèdit que correspongui el tipus de gravamen al que s'espera recuperar-los o liquidar-los.

Es reconeixen passius per impostos diferits per a totes les diferències temporàries imposables, excepte aquelles derivades del reconeixement inicial de fons de comerç o d'altres actius i passius en una operació que no afecta ni al resultat fiscal ni al resultat comptable i no es una combinació de negocis.

Els actius per impostos diferits només es reconeixen en la mesura que es consideri probable que l'Entitat disposi de guanys fiscals futurs contra els quals poder fer-los efectius.

Els actius i passius per impostos diferits, originats per operacions amb càrrecs o abonaments directes en comptes de patrimoni, es comptabilitzen també amb contrapartida a patrimoni net.

En cada tancament comptable es reconsideren els actius per impostos diferits registrats, efectuant-se les oportunes correccions als mateixos en la mesura que existeixin dubtes sobre la seva recuperació futura. Així mateix, en cada tancament s'avaluen els actius per impostos diferits no registrats en balanç i aquests són objecte de reconeixement en la mesura que passi a ser probable la seva recuperació amb beneficis fiscals futurs.

L'Entitat tributa a l'Impost de Societats sota el règim general a un tipus reduït del 25%.

Amb data 3 de desembre de 2016, s'ha publicat el Reial Decret de Llei 3/2016, de 2 de desembre, pel qual s'adopten mesures en l'àmbit tributari dirigides a la consolidació de les finances públiques i altres mesures urgents en matèria social. La Mutualitat ha dut a terme una anàlisi de l'impacte d'aquesta reforma fiscal, resultat del qual no s'han registrat impactes significatius.

4.8. Ingressos i despeses

Els ingressos i despeses s'imputen en funció del criteri de meritament, és a dir, quan es produeix el corrent real de béns i serveis que els mateixos representen, amb independència del moment en què es produeixi la corrent monetària o financera derivada d'ells. Aquests ingressos es valoren pel valor raonable de la contraprestació rebuda, deduïts descomptes i impostos. En aquest sentit, atès que les primes i comissions s'abonen i es carreguen, respectivament, en el compte de pèrdues i guanys en el moment de l'emissió del corresponent rebut i els sinistres es carreguen en aquest compte en el moment del seu pagament, al tancament de l'exercici és necessari efectuar les correccions comptables necessàries per a adequar els ingressos i les despeses a aquest principi, vegeu Nota 4.9 de "Provisions tècniques". Els interessos implícits i explícits dels actius financers es reconeixen utilitzant el mètode del tipus d'interès efectiu i els dividends, quan es declara el dret de l'accionista a rebre'ls. En qualsevol cas, els interessos i dividends d'actius financers reportats amb posterioritat al moment de l'adquisició es reconeixen com ingressos en el compte de pèrdues i guanys.

A la Nota 2.9 s'indiquen els criteris d'imputació de despeses i ingressos a les activitats de vida i no vida, i dintre de no vida, als diversos rams.

L'Entitat ha reclassificat les despeses (despeses imputables a prestacions, d'adquisició, d'administració, de les inversions i altres despeses tècniques), mitjançant un mètode basat en la imputació de despeses per activitats funcionals, identificant per a això les activitats i les tasques desenvolupades en cadascun dels processos de negoci i assignant a cadascuna d'aquestes activitats els recursos consumits per les mateixes.

D'aquesta manera, les despeses imputables a prestacions inclouen fonamentalment les despeses de gestió de sinistres, les amortitzacions de l'immobilitzat afectat a aquesta activitat i les despeses en què s'ha incorregut per serveis necessaris per a la seva tramitació.

Les despeses d'adquisició inclouen fonamentalment les amortitzacions de l'immobilitzat afectat a aquesta activitat i les despeses d'estudi, tramitació de sol·licituds i formalització de pòlisses, així com les despeses d'organització comercial directament vinculades a l'adquisició dels contractes d'assegurança.

Les despeses d'administració inclouen les despeses d'administració dels contractes i dels rebuts de prima, de la reassegurança cedida i les amortitzacions de l'immobilitzat afectat a aquesta activitat.

Les despeses imputables a inversions inclouen bàsicament les despeses de gestió de les inversions, tant internes com externes, incloent-hi, en aquest últim cas, els honoraris, les comissions i els corretatges meritats.

Les altres despeses tècniques són les que formen part del compte tècnic però no poden ser imputades, per aplicació del criteri establert, a cap de les destinacions abans esmentades, fonamentalment les despeses de direcció.

Les despeses no tècniques inclouen bàsicament les despeses relacionades amb l'activitat gestora de fons de pensions.

4.9. Provisions tècniques

La valoració de les provisions tècniques s'efectua conforme al que es disposa en el Reial Decret 1060/2015, d'Ordenació, Supervisió i Solvència de les Entitats Asseguradores i Reasseguradores (d'ara en endavant, "Reglament" o "ROSSEAR") i la resta de disposicions de desenvolupament així com la resta de normativa que els resulta l'aplicació.

Provisió per a primes no consumides i riscos en curs

La provisió de primes no consumides constitueix la fracció de les primes meritades en l'exercici que ha d'imputar-se al període comprès entre la data de tancament i la finalització del període de cobertura de la pòlissa. Aquesta provisió es calcula per a cada modalitat o ram pel mètode pòlissa a pòlissa, prenent com base de càlcul les primes de tarifa, deduït, si escau, el recàrrec de seguretat.

A 31 de desembre de 2017, l'Entitat no ha comptabilitzat cap import en concepte de provisió per a primes no consumides, al meritjar la totalitat de les primes emeses per exercici natural (de gener a desembre).

La provisió de riscos en curs té per objecte complementar la provisió de primes no consumides en la mesura que el seu import no sigui suficient per a reflectir la valoració de tots els riscos i despeses a cobrir, que es corresponguin amb el període de cobertura no transcorregut a la data de tancament de l'exercici. Quan resulti aplicable, aquesta provisió es dota conforme al càlcul establert pel ROSSP, considerant el resultat tècnic per any d'ocurrència conjuntament del propi any de tancament i de l'anterior o dels tres anys anteriors, segons el ram o producte comercial que es tracti.

A 31 de desembre de 2017 no ha estat necessària la constitució d'aquesta provisió.

Provisions tècniques cedides a la reassegurança

Es calculen amb els mateixos criteris que els aplicats en l'assegurança directa, tenint en compte les condicions de cessió establertes en els contractes en vigor.

Provisió d'assegurances de vida

Aquesta provisió inclou la provisió matemàtica. Les provisions matemàtiques, que representen l'excés del valor actual actuarial de les obligacions futures de l'Entitat sobre el de les primes que ha de satisfer el prenedor de l'assegurança, han estat calculades pòlissa a pòlissa per un sistema de capitalització individual, prenent com base de càlcul la prima d'inventari meritada en l'exercici, d'acord amb les Notes Tècniques de cada modalitat (vegeu Nota 17).

Els estudis actuarials que determinen les provisions matemàtiques, a 31 de desembre de 2017, a excepció del Pla d'Estalvi Multinversió, el Pla Multiempresa Previsió, el Pla de Previsió Assegurat, el Pla de Previsió Social Empresarial de la Mútua dels Enginyers, el Pla d'Estalvi Tax Free SIALP i la prestació de Dependència, estan basats en les hipòtesis següents:

- Tipus d'interès tècnic: 1, % anual (tipus màxim aplicable per al càlcul de la provisió d'assegurances de vida).
- Taules de mortalitat utilitzades: GKM-95 i PASEM 2010.
- Taules d'invalidesa: EVK-90.
- Sistema de capitalització: individual.
- Vida Jubilació: antic pla (col·lectiu tancat) vida jubilació, del qual el funcionament és idèntic al Garantitzat. Al tractar-se de contractes anterior a 1999, l'entitat aplica un tipus d'interès del 4% i 5%, superiors al màxim de la DGSFP, acollint-se a la Disposició Transitòria segona del ROSSP, que permet calcular les provisions dels contractes anteriors al tipus utilitzat pel càlcul de la prima, encara que sigui superior al màxim publicat per la DGSFP, sempre que es disposi d'inversions assignades, de forma global, que generen rentabilitat suficient.

La disposició addicional cinquena del Reial Decret 1060/2015, de 20 de novembre (ROSSEAR), sobre el règim de càlcul de les provisions tècniques a efectes comptables, en referència al tipus d'interès a utilitzar en el càlcul de les provisions d'assegurances de vida, estableix el següent:

- Pels contractes d'assegurança de vida celebrats abans de l'1 de gener de 2016, serà d'aplicació l'article 33 del Reglament d'Ordenació i Supervisió de les Assegurances Privades (ROSSP). No obstant, les entitats que utilitzin per al citat càlcul el previst als apartats 1.a).1º i 1.b).1º de l'article 33 del ROSSP, podran optar per no aplicar aquest tipus d'interès i adaptar-se a l'estructura temporal pertinent de tipus d'interès sense risc prevista a l'article 54 del ROSSEAR, incloent, si s'escau, l'ajust per volatilitat previst a l'article 57 del ROSSEAR, sempre que, en tal cas, les dotacions addicionals s'efectuïn anualment seguint un mètode de càlcul lineal.

Amb data 20 de desembre de 2016, la Direcció General d'Assegurances i Fons de Pensions, ha publicat la Guia Tècnica 2/2016 d'Aplicació de la Disposició Addicional Cinquena, del Reial Decret 1060/2015, de 20 de novembre (ROSSEAR) en relació al tipus d'interès pel càlcul de les provisions tècniques a efectes comptables de l'assegurança de vida i de l'assegurança de decessos, i altres aclariments necessaris.

A l'esmentada Guia Tècnica s'indica que l'opció d'adaptació a l'estructura temporal pertinent de tipus d'interès sense risc podrà fer-se el primer any d'aplicació de la disposició addicional cinquena del ROSSEAR o en un moment posterior, sent en qualsevol cas el termini màxim d'adaptació de deu anys a comptar des del 31 de desembre de 2015.

L'Entitat ha mantingut, durant l'exercici 2017, el règim de càlcul dels contractes d'assegurances de vida celebrades abans de l'1 de gener de 2016 que venia calculant-se sota el previst als apartats 1.a).1º i 1.b).2º de l'article 33 del ROSSP. En conseqüència, no s'ha acollit la opció d'adaptació a l'estructura temporal pertinent de tipus d'interès sense risc, podent-se acollir de forma posterior, en un termini màxim de deu anys a comptar des del 31 de desembre de 2017.

Provisió per a prestacions

Recull l'import total de les obligacions pendents derivades dels sinistres ocorreguts amb anterioritat a la data de tancament de l'exercici. L'Entitat calcula aquesta provisió com la diferència entre el cost total estimat o cert dels sinistres ocorreguts pendents de declaració, liquidació o pagament i el conjunt dels imports ja pagats per raó de tals sinistres.

a) Sinistres pendents de liquidació o pagament i sinistres pendents de declaració

L'import dels sinistres pendents de liquidació o pagament es calcula sobre la base de l'anàlisi individualitzada de cada expedient, en funció de la millor informació disponible a tancament de l'exercici. S'inclouen les despeses de caràcter extern inherents a la liquidació del sinistre, els interessos de demora i les penalitzacions establertes legalment, si escau.

Pel que fa a la provisió per a sinistres pendents de declaració es calcula sobre la base de l'experiència de l'Entitat, prenent en consideració els costos mitjos i els sinistres pendents de declaració dels tres últims anys.

b) Despeses internes de liquidació de sinistres

En la provisió de prestacions s'inclou una estimació per a despeses internes de gestió i tramitació d'expedients per a afrontar les despeses internes de l'Entitat necessàries per a la total finalització dels sinistres que s'han d'incloure en la provisió de prestacions de l'assegurança directa.

Aquesta estimació s'efectua, conforme al que s'estableix en l'article 42 del ROSSP, tenint en compte la relació percentual existent entre les despeses internes imputables a les prestacions i les prestacions pagades corregides per la variació de la provisió de prestacions de cada ram. Aquest percentatge s'aplica sobre la provisió de prestacions de cada ram, una vegada considerat el sistema d'imputació de despeses descrit en la Nota 4.8 i els sistemes de càlcul de la provisió per a prestacions que han estat exposats anteriorment.

Provisions d'assegurances de vida quan el risc de la inversió és del prenedor de l'assegurança

En aquelles assegurances en les quals el prenedor assumeix el risc de la inversió, les provisions tècniques corresponents es determinen en funció dels índexs o actius fixats com a referència per a determinar el valor econòmic dels drets del prenedor.

4.10. Provisions i contingències

En la formulació dels comptes anuals, els Administradors de l'Entitat diferencien entre:

- **Provisions:** saldos creditors que cobreixen obligacions actuals derivades de successos passats, la cancel·lació dels quals és probable que origini una sortida de recursos, però que resultin indeterminats en quant al seu import i/ o moment de cancel·lació.
- **Passius contingents:** obligacions possibles sorgides com a conseqüència de successos passats, la materialització futura dels quals està condicionada que succeeixi, o no, un o més esdeveniments futurs independents de la voluntat de l'Entitat.

Els comptes anuals recullen totes les provisions per les quals s'estima que la probabilitat que s'hagi d'atendre l'obligació és major que en cas contrari. Els passius contingents no es reconeixen en els comptes anuals, sinó que s'informa sobre els mateixos en les notes de la memòria, en la mesura que no siguin considerats com a remots.

Les provisions es valoren pel valor actual de la millor estimació possible de l'import necessari per a cancel·lar o transferir l'obligació, tenint en compte la informació disponible sobre el succés i les seves conseqüències, i registrant-se els ajustaments que sorgeixen per l'actualització d'aquestes provisions com una despesa financera conforme es va meritant.

La compensació a rebre d'un tercer en el moment de liquidar l'obligació, sempre que no existeixin dubtes que aquest reemborsament serà percebut, es registra com un actiu, excepte en el cas que existeixi un vincle legal pel qual s'hagi exterioritzat part del risc, i en virtut del qual l'Entitat no estigui obligada a respondre; en aquesta situació, la compensació es tindrà en compte per a estimar l'import pel qual, si s'escau, figurarà la corresponent provisió.

4.11. Indemnitzacions per acomiadament

D'acord amb la legislació vigent, l'Entitat està obligada al pagament d'indemnitzacions a aquells empleats amb els quals, sota determinades condicions, rescindeixi les seves relacions laborals. Per tant, les indemnitzacions per acomiadament susceptibles de quantificació raonable es registren com a despesa en l'exercici en el qual s'adopta la decisió i es crea una expectativa vàlida enfront de tercers sobre l'acomiadament. En els comptes anuals adjunts no s'ha registrat provisió alguna per aquest concepte, ja que no estan previstes situacions d'aquesta naturalesa.

4.12. Compromisos per pensions

Retribucions post-ocupació

L'Entitat té assumit el compromís de complementar les prestacions dels sistemes públics de Seguretat Social que corresponguin a determinats empleats, i als seus drethavents, amb posterioritat a la finalització del període d'ocupació.

Els compromisos post-ocupació mantinguts per l'Entitat amb els seus empleats es consideren "Plans d'aportació definida" quan l'Entitat realitza contribucions de caràcter predeterminat a una entitat separada, sense tenir obligació legal ni efectiva de realitzar contribucions addicionals si l'entitat separada no pogués atendre les retribucions als empleats relacionades amb els serveis prestats en l'exercici corrent i en els anteriors. Els compromisos post-ocupació que no compleixin les condicions anteriors seran considerats com "Plans de prestació definida".

A l'exercici 2001, la Junta Rectora va aprovar el Reglament del Pla de Previsió per a tot el personal laboral de l'Entitat amb antiguitat de dos anys, que comprèn la cobertura de les prestacions per jubilació, invalidesa permanent absoluta, invalidesa permanent total i viduïtat, i en el qual es reconeixen serveis passats. Aquest Pla és, bàsicament, de prestació definida, però amb límits màxims tant pel que fa a les prestacions com a les aportacions pel seu finançament. Aquests compromisos estan exterioritzats i figuren coberts per pòlisses d'assegurances, subscriïtes amb VidaCaixa, S.A. de Seguros y Reaseguros.

Les prestacions de risc es cobreixen mitjançant una cobertura anual renovable, mentre que les d'estalvi es cobreixen en forma de prima única pel que fa als serveis passats i els serveis meritats anualment s'aniran assegurant mitjançant noves primes úniques.

4.13. Transaccions amb vinculades

L'Entitat realitza totes les seves operacions amb vinculades a valors de mercat. Addicionalment, els preus de transferència es troben adequadament suportats, fet pel qual els Administradors de l'Entitat consideren que no existeixen riscos significatius per aquest aspecte dels quals puguin derivar-se passius de consideració en el futur.

5. Immobilitzat intangible

L'immobilitzat intangible està format íntegrament per aplicacions informàtiques. El moviment produït en els exercicis 2017 i 2016 es mostra a continuació:

Exercici 2017

(Milers d'euros)	Saldo a 31.12.2016	Addicions, traspessos o dotacions per amortització	Retirs per baixes o reduccions	Saldo a 31.12.2017
Aplicacions informàtiques-				
Cost	1.091	287	-	1.378
Amortització acumulada	(867)	(111)	-	(978)
Deteriorament				
Total net	224	176	-	400

Exercici 2016

(Milers d'euros)	Saldo a 31.12.2015	Addicions, traspassos o dotacions per amortització	Retirs per baixes o reduccions	Saldo a 31.12.2016
Aplicacions informàtiques-				
Cost	898	193	-	1.091
Amortització acumulada	(815)	(52)	-	(867)
Deteriorament	-	-	-	-
Total net	83	141	-	224

Les addicions de l'immobilitzat corresponen a adquisicions de noves aplicacions informàtiques corresponents al procés d'integració dels sistemes informàtics de les diferents entitats del Grup.

Al tancament dels exercicis 2017 i 2016 l'Entitat tenia elements de l'immobilitzat intangible totalment amortitzats que segueixen en ús, conforme al següent detall:

(Milers d'euros)	Valor comptable (brut)	
	31.12.2017	31.12.2016
Aplicacions informàtiques	829	761
Total	829	761

Durant l'exercici 2017 l'Entitat no ha registrat cap deteriorament de l'immobilitzat intangible.

6. Immobilitzat material

El moviment hagut en aquest capítol del balanç en els exercicis 2017 i 2016, així com la informació més significativa que afecta a aquest epígraf, ha estat el següent:

Exercici 2017

(Milers d'euros)	Terrenys	Construccions	Mobiliari i instal·lacions	Equips per a processos d'informació	Altres immobilitzats	Total
Cost-						
Saldos a 31 de desembre de 2016	384	227	1.360	292	10	2.273
Addicions	-	-	4	21	-	25
Baixes o reduccions	-	-	-	-	-	-
Traspassos	-	-	-	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2017	384	227	1.364	313	10	2.298
Amortització acumulada-						
Saldos a 31 de desembre de 2016	-	(136)	(1.124)	(249)	-	(1.509)
Dotacions	-	(14)	(24)	(25)	-	(63)
Baixes o reduccions	-	-	-	-	-	-
Traspassos	-	-	-	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2017	-	(150)	(1.148)	(274)	-	(1.572)
Pèrdues per deteriorament-						
Saldos a 31 de desembre de 2016	(30)	-	-	-	-	(30)
Addicions	-	-	-	-	-	-
Baixes	-	-	-	-	-	-
Traspassos	-	-	-	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2017	(30)	-	-	-	-	(30)
Immobilitzat material net-						
Saldos a 31 de desembre de 2016	354	91	236	43	10	734
Saldos a 31 de desembre de 2017	354	77	216	39	10	696

Durant l'exercici 2017 l'Entitat no ha sigut necessari registrar cap deteriorament de l'immobilitzat material.

Exercici 2016

(Milers d'euros)	Terrenys	Construccions	Mobiliari i instal·lacions	Equips per a processos d'informació	Altre immobilitzat	Total
Cost-						
Saldos a 31 de desembre de 2015	384	227	1.359	276	10	2.256
Addicions	-	-	1	16	-	17
Baixes o reduccions	-	-	-	-	-	-
Traspassos	-	-	-	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2016	384	227	1.360	292	10	2.273
Amortització acumulada-						
Saldos a 31 de desembre de 2015	-	(122)	(1.098)	(225)	-	(1.445)
Dotacions	-	(14)	(26)	(24)	-	(64)
Baixes o reduccions	-	-	-	-	-	-
Traspassos	-	-	-	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2016	-	(136)	(1.124)	(249)	-	(1.509)
Pèrdues per deteriorament-						
Saldos a 31 de desembre de 2015	(30)	-	-	-	-	(30)
Addicions	-	-	-	-	-	-
Baixes	-	-	-	-	-	-
Traspassos	-	-	-	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2016	(30)	-	-	-	-	(30)
Immobilitzat material net-						
Saldos a 31 de desembre de 2015	354	105	261	51	10	781
Saldos a 31 de desembre de 2016	354	91	236	43	10	734

El valor comptable brut dels terrenys i construccions correspon al seu cost d'adquisició, que fou actualitzat l'1 de gener del 2007, d'acord amb les taxacions efectuades en aplicació del Reial Decret 1317/2008 i la seva modificació del Reial Decret 1736/2010 (vegeu Nota 4.2). L'import de les revaloritzacions comptables fou de 371 milers d'euros.

A l'Annex I s'adjunta el detall dels terrenys i les construccions propietat de l'Entitat a 31 de desembre de 2017 i de 2016, classificats com immobilitzat material (ús propi) juntament amb l'import de la seva darrera taxació.

Al tancament dels exercicis 2017 i 2016 l'Entitat tenia elements de l'immobilitzat material totalment amortitzats que segueixen en ús, conforme al següent detall:

(Milers d'euros)	Valor comptable (Brut)	
	31.12.2017	31.12.2016
Construccions	-	-
Altre immobilitzat material	1.064	1.015
Total	1.064	1.015

7. Inversions immobiliàries

Les inversions immobiliàries de l'Entitat corresponen a immobles destinats a la seva explotació en règim de lloguer.

El moviment produït en aquest capítol del balanç en els exercicis 2017 i 2016, així com la informació més significativa que afecta a aquest epígraf, ha estat el següent:

Exercici 2017

(Milers d'euros)	Terrenys	Construccions	Total
Cost-			
Saldos a 31 de desembre de 2016	59	178	237
Addicions	-	-	-
Baixes o reduccions	-	-	-
Traspassos	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2017	59	178	237
Amortització acumulada			
Saldos a 31 de desembre de 2016	-	(53)	(53)
Dotacions	-	(5)	(5)
Baixes o reduccions	-	-	-
Traspassos	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2017	-	(58)	(58)
Pèrdues per deteriorament			
Saldos a 31 de desembre de 2016	-	(73)	(73)
Addicions	-	-	-
Baixes	-	-	-
Traspassos	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2017	-	(73)	(73)
Inversions immobiliàries-			
Saldos a 31 de desembre de 2016	59	52	111
Saldos a 31 de desembre de 2017	59	47	106

Exercici 2016

(Milers d'euros)	Terrenys	Construccions	Total
Cost-			
Saldos a 31 de desembre de 2015	59	178	237
Addicions	-	-	-
Baixes o reduccions	-	-	-
Traspassos	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2016	59	178	237
Amortització acumulada			
Saldos a 31 de desembre de 2015	-	(48)	(48)
Dotacions	-	(5)	(5)
Baixes o reduccions	-	-	-
Traspassos	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2016	-	(53)	(53)
Pèrdues per deteriorament			
Saldos a 31 de desembre de 2015	-	(73)	(73)
Addicions	-	-	-
Baixes	-	-	-
Traspassos	-	-	-
Saldos a 31 de desembre de 2016	-	(73)	(73)
Inversions immobiliàries-			
Saldos a 31 de desembre de 2015	59	57	116
Saldos a 31 de desembre de 2016	59	52	111

El valor comptable brut correspon al seu cost d'adquisició, que fou actualitzat a l'1 de gener del 2007, d'acord amb les taxacions efectuades en aplicació del Reial Decret 1317/2008 i la seva modificació del Reial Decret 1736/2010 (vegeu Nota 4.2). L'import de les revaloritzacions comptables fou de 137 milers d'euros.

A l'Annex I s'adjunta el detall dels terrenys i construccions que són propietat de l'Entitat a 31 de desembre de 2017 i de 2016, classificats com a inversions immobiliàries (ús tercers) juntament amb l'import de la seva darrera taxació.

Tal com s'indica en la Nota 8, al tancament dels exercicis 2017 i 2016 l'Entitat tenia contractades diverses operacions d'arrendament operatiu sobre les seves inversions immobiliàries. En els exercicis 2017 i 2016 els ingressos derivats de rendes provinents de les inversions immobiliàries propietat de l'Entitat han estat de 6 i 5 milers d'euros, respectivament.

Al tancament dels exercicis 2017 i 2016 no existia cap tipus de restricció per a la realització de noves inversions immobiliàries ni per al cobrament dels ingressos derivats de les mateixes ni tampoc en relació amb els recursos obtinguts d'una possible alienació.

8. Arrendaments

8.1. L'Entitat actua com arrendadora

Al tancament dels exercicis 2017 i 2016 l'Entitat té contractat amb els arrendataris les següents quotes anuals d'arrendament mínimes (quotes sense IVA), d'acord amb els actuals contractes en vigor, sense tenir en compte repercussió de despeses comunes, increments futurs per IPC, ni actualitzacions futures de rendes pactades contractualment:

Arrendaments operatius Quotes anuals mínimes	(Milers d'euros)	
	Exercici 2017	Exercici 2016
Menys d'un any	1	2
Entre un i cinc anys	-	-
Més de cinc anys	-	-
Total	1	2

L'import de les quotes reconegudes com a ingressos en l'exercici 2017 i 2016, és el següent:

	(Milers d'euros)	
	2017	2016
Quotes reconegudes en l'exercici	6	5

En la seva posició d'arrendador, el contracte d'arrendament operatiu que té l'Entitat al tancament de l'exercici 2017 correspon a l'arrendament d'un local comercial situat a Manresa. El contracte d'arrendament es va iniciar el 25 de juny de 2007 i la durada del mateix és de 10 anys, podent-se renovar mes a mes, llevat que qualsevol de les parts manifesti la seva voluntat en contra.

8.2. L'Entitat actua com a arrendatària

Al tancament dels exercicis 2017 i 2016 l'Entitat té contractat amb els arrendadors, les següents quotes anuals d'arrendament mínimes (quotes sense IVA), d'acord amb els actuals contractes en vigor, sense tenir en compte repercussió de despeses comunes, increments futurs per IPC, ni actualitzacions futures de rendes pactades contractualment:

Arrendaments operatius Quotes anuals mínimes	(Milers d'euros)	
	Exercici 2017	Exercici 2016
Menys d'un any	171	170
Entre un i cinc anys	740	783
Més de cinc anys	232	352
Total	1.143	1.305

L'import de les quotes d'arrendament operatiu reconegudes respectivament com despesa en els exercicis 2017 i 2016 són les següents:

	(Milers d'euros)	
	2017	2016
Pagaments mínims per arrendament	212	209

En la seva posició d'arrendatari, els contractes d'arrendament operatiu més significatius que té l'Entitat al tancament de l'exercici 2017 són els següents:

1. Arrendament d'un local comercial, situat a Barcelona (Via Laietana 39). El contracte d'arrendament es va iniciar el 14 de juliol de 1995, i la durada del mateix és indefinida. Així mateix, els imports per rendes pagades durant els exercicis 2017 i 2016 han ascendit a 59 i 58 milers d'euros, respectivament. En relació amb les rendes contingents, el contracte està referenciat a increments anuals en funció de l'IPC.
2. Arrendament d'un local comercial, situat a Barcelona (Via Laietana 37, despatxos de la 2ª planta). El contracte d'arrendament es va renovar el 31 de juliol de 2015 per un període de 10 anys. Així mateix, els imports per rendes pagades durant els exercicis 2017 i 2016 han ascendit a 45 milers d'euros per ambdós exercicis.
3. Arrendament d'un local comercial, situat a Barcelona (Via Laietana 37, despatxos 27 a 30). El contracte d'arrendament es va iniciar el 28 de juliol de 2011, i la durada del mateix és de 10 anys. Així mateix, els imports per rendes pagades durant els exercicis 2017 i 2016 han ascendit a 34 milers d'euros per ambdós exercicis.
4. Arrendament d'un local comercial, situat a Barcelona (Via Laietana 37, despatxos 21 a 26). El contracte d'arrendament es va iniciar el 28 de juliol de 2011, i la durada del mateix és de 10 anys. Així mateix, els imports per rendes pagades durant els exercicis 2017 i 2016 han ascendit a 36 milers d'euros per ambdós exercicis.

9. Actius financers

A continuació es detalla el valor en llibres dels diferents actius financers, classificats en funció de les diferents categories previstes en el PCEA d'acord amb les valoracions efectuades d'aquests, a 31 de desembre de 2017 i 2016.

9.1. Categories dels actius financers

Inversions classificades per categoria d'actius financers i naturalesa	(Milers d'euros)						
	Efectiu i altres actius líquids equivalents	Altres actius financers a valor raonable amb canvis al compte de pèrdues i guanys	Actius financers disponibles per a la venda	Préstecs i partides a cobrar	Cartera a venciment	Participacions en empreses del Grup	Total a 31.12.2017
			Valor raonable				
Instruments de patrimoni	-	-	-	-	-	222	222
- Inversions financeres en capital	-	-	-	-	-	-	-
- Participacions en institucions d'inversió col·lectiva	-	-	-	-	-	-	-
- Participacions en fons de capital-risc	-	-	-	-	-	-	-
- Altres instruments de patrimoni	-	-	810	-	-	-	810
Valors representatius de deute	-	-	5.031	-	55.148	-	60.179
Derivats	-	-	-	-	-	-	-
Instruments financers híbrids	-	-	-	-	-	-	-
Inversions per compte dels prenedors d'assegurances de vida que assumeixen el risc de la inversió	-	33.987	-	-	-	-	33.987
Dipòsits en entitats de crèdit	-	-	-	1.396	-	-	1.396
Bestretes sobre pòlisses	-	-	-	5	-	-	5
Actius del mercat monetari	-	-	-	-	-	-	-
Tresoreria	2.584	-	-	-	-	-	2.584
Total net	2.584	33.987	5.841	1.401	55.148	222	99.183

Inversions classificades per categoria d'actius financers i naturalesa	(Milers d'euros)						
	Efectiu i altres actius líquids equivalents	Altres actius financers a valor raonable amb canvis al compte de pèrdues i guanys	Actius financers disponibles per a la venda	Préstecs i partides a cobrar	Cartera a venciment	Participacions en empreses del Grup	Total a 31.12.2016
			Valor raonable				
Instruments de patrimoni	-	-	-	-	-	222	222
- Inversions financeres en capital	-	-	-	-	-	-	-
- Participacions en institucions d'inversió col·lectiva	-	-	-	-	-	-	-
- Participacions en fons de capital-risc	-	-	-	-	-	-	-
- Altres instruments de patrimoni	-	-	326	-	-	-	326
Valors representatius de deute	-	-	2.926	-	54.680	-	57.606
Derivats	-	-	-	-	-	-	-
Instruments financers híbrids	-	-	-	-	-	-	-
Inversions per compte dels prenedors d'assegurances de vida que assumeixen el risc de la inversió	-	31.592	-	-	-	-	31.592
Dipòsits en entitats de crèdit	-	-	-	1.472	-	-	1.472
Bestretes sobre pòlisses	-	-	-	23	-	-	23
Actius del mercat monetari	-	-	-	-	-	-	-
Tresoreria	8.098	-	-	-	-	-	8.098
Total net	8.098	31.592	3.252	1.495	54.680	222	99.339

9.1.a) Actius financers disponibles per a la venda

El detall del moviment d'aquest epígraf desglossat per tipus d'instrument en els exercicis 2017 i 2016 es mostra a continuació:

(Milers d'Euros)	Actius disponibles per a la venda				Total
	Instruments de patrimoni		Valors representatius de deute	Títols Cooperatius	
	Participacions en institucions d'inversió col·lectiva	Participacions en fons de capital risc			
Valor net comptable a 31 de desembre de 2015	35	5	1.555	-	1.595
Compres	5	291	1.997	-	2.293
Interessos implícits meritats	-	-	-	-	-
Vendes i amortitzacions	-	-	(622)	-	(622)
Reclassificacions i traspessos	(10)	-	10	-	-
Plusvàlues / minusvàlues contra ajustos per canvis de valor	-	-	(15)	-	(15)
Imports transferits a la compte de pèrdues i guanys	-	-	1	-	1
Canvis en les pèrdues per deteriorament de valor	-	-	-	-	-
Valor net comptable a 31 de desembre de 2016	30	296	2.926	-	3.252
Compres	46	450	10.643	-	11.139
Interessos implícits meritats	-	-	-	-	-
Vendes i amortitzacions	(15)	-	(8.480)	-	(8.495)
Reclassificacions i traspessos	-	-	-	-	-
Plusvàlues / minusvàlues contra ajustos per canvis de valor	5	-	(35)	-	(30)
Imports transferits a la compte de pèrdues i guanys	(2)	-	(23)	-	(25)
Canvis en les pèrdues per deteriorament de valor	-	-	-	-	-
Valor net comptable a 31 de desembre de 2017	64	746	5.031	-	5.841

L'Entitat manté dos títols cooperatius de Caixa d'Enginyers per un import de total de 200 euros amb l'objectiu de mantenir la condició de cooperativista.

Durant els exercicis 2016 i 2017 l'Entitat no ha registrat cap deteriorament de les inversions classificades a l'epígraf d' "Actius financers disponibles per a la venda".

El valor raonable dels instruments financers s'ha determinat de la següent manera:

- Pels valors de renda fixa la valoració s'obté a través de cotitzacions observades en el mercat o utilitzant tècniques de valoració generalment acceptades en el sector financer.
- La valoració de les participacions en institucions d'inversió col·lectiva i en fons de capital-risc s'ha assimilat al valor liquidatiu publicat per les societats gestores.

Els beneficis i pèrdues obtinguts en les alienacions realitzades en l'exercici 2017 i 2016, són els següents:

(Milers d'euros)	Exercici 2017		Exercici 2016	
	Beneficis per Realització	Pèrdues per Realització	Beneficis per Realització	Pèrdues per Realització
Inversions financeres en capital	-	-	-	-
Valors de renda fixa	73	38	-	-
Participacions en societats d'inversió col·lectiva	-	-	-	-
Dipòsits en entitats de crèdit	-	-	-	-
Altres inversions financeres	2	-	1	-
Total	75	38	1	-

L'import dels interessos devengats a favor de l'Entitat, no cobrats a 31 de desembre de 2017 i 2016, ascendeix a 55 i 50 milers d'euros, respectivament, registrant-se a l'epígraf d' "Altres Actius – Periodificacions" del balanç adjunt.

9.1.b) *Cartera a venciment i altres actius financers classificats a Préstecs i partides a cobrar*

A continuació es detallen els moviments dels instruments que formen part de la cartera d'inversions mantingudes a venciment així com els préstecs concedits per l'Entitat i els dipòsits que es mantenen en entitats de crèdit, tots ells registrats i valorats segons el seu cost amortitzat:

(Milers d'euros)	Inversions mantingudes fins al venciment	Préstecs i comptes a cobrar	
	Valors de renda fixa	Bestretes sobre pòlisses	Dipòsits en entitats de crèdit
Valor net comptable a 31 de desembre de 2015	51.453	47	3.387
Compres / concessions	9.575	21	1.931
Interessos implícits meritats	19	-	-
Vendes i amortitzacions	(6.367)	(45)	(2.122)
Beneficis per realització registrats en el compte de pèrdues i guanys	-	-	-
Reclassificacions i traspassos	-	-	(1.722)
Beneficis / Pèrdues per ventes imputats a resultats	-	-	-
Dotacions / aplicacions amb abonament a resultats	-	-	-
Canvis en les pèrdues per deteriorament	-	-	-
Valor net comptable a 31 de desembre de 2016	54.680	23	1.472
Compres / concessions	2.176	16	2.628
Interessos implícits meritats	-	-	-
Vendes i amortitzacions	(1.500)	(34)	(2.739)
Beneficis per realització registrats en el compte de pèrdues i guanys	(208)	-	-
Reclassificacions i traspassos	-	-	35
Beneficis / Pèrdues per ventes imputats a resultats	-	-	-
Dotacions / aplicacions amb abonament a resultats	-	-	-
Canvis en les pèrdues per deteriorament	-	-	-
Valor net comptable a 31 de desembre de 2017	55.148	5	1.396

Els dipòsits en entitats de crèdit vigents a 31 de desembre de 2017 corresponen a quatre dipòsits mantinguts amb Banc Popular i un amb Catalunya Banc, per imports nominals de 1.396 milers d'euros. Aquests dipòsits tenen associat un tipus d'interès fixe, que es situa entre el 0,15% i el 0,30% (a l'exercici 2016 entre el 0,3% i el 0,4%) i el seu venciment és al 2018 i 2019.

L'import dels interessos meritats a favor de l'Entitat, no cobrats a 31 de desembre de 2017 i 2016, ascendeix a 1.676 milers d'euros i 1.648 milers euros, respectivament, registrant-se en l'epígraf "Altres actius-Periodificacions" del balanç adjunt.

Al tancament dels exercicis 2017 i 2016, el valor raonable ex-cupó dels valors classificats dins la cartera de venciment era el següent:

	(Milers d'euros)	
	2017	2016
Inversions mantingudes fins al venciment		
Valors de renda fixa	67.235	69.481

Els valors raonables de renda fixa han estat calculats a través de cotitzacions observades en el mercat o utilitzant tècniques de valoració generalment acceptades en el sector financer.

9.1.c) Efectiu i altres actius líquids equivalents

Aquest epígraf de l'actiu del balanç adjunt presenta la composició següent a 31 de desembre de 2017 i 2016:

Efectiu i altres actius líquids equivalents	(Milers d'euros)	
	31.12.2017	31.12.2016
Tresoreria		
Caixa	4	2
Comptes corrents	2.580	8.096
Total	2.584	8.098

Els comptes corrents han estat remunerats a un tipus d'interès de mercat durant els exercicis 2017 i 2016.

9.2. Venciments

El detall per venciments dels instruments financers classificats per categories a cada tancament és el següent:

Exercici 2017

(Milers d'euros)	2018	2019	2020	2021	2022 i següents	Total
Inversions mantingudes fins el venciment:						
Valors de renda fixa	5.668	2.143	4.077	9.833	33.427	55.148
Actius financers disponibles per a la venda:						
Valors de renda fixa	394	1.462	-	468	2.707	5.031
Préstecs i comptes a cobrar:						
Dipòsits en entitats de crèdit	954	443	-	-	-	1.396
Total	7.016	4.048	4.077	10.301	36.134	61.576

Exercici 2016

(Milers d'euros)	2017	2018	2019	2020	2021 i següents	Total
Inversions mantingudes fins el venciment:						
Valors de renda fixa	891	4.201	2.167	4.068	43.353	54.680
Actius financers disponibles per a la venda:						
Valors de renda fixa	822	340	1.007	-	757	2.926
Préstecs i comptes a cobrar:						
Dipòsits en entitats de crèdit	1.472	-	-	-	-	1.472
Total	3.185	4.541	3.174	4.068	44.110	59.078

9.3. Informació sobre naturalesa i nivell de risc dels instruments financers

La gestió i custòdia de les inversions de l'Entitat està externalitzada a gestors com Banca March, A&G i CaixaBank, sota el control i seguiment de l'equip de l'Entitat. Per altra banda, l'Entitat, té implementada una metodologia pel control dels seus riscos financers.

A continuació s'indiquen els principals riscos financers que impacten a l'Entitat:

Risc de crèdit

Amb caràcter general l'Entitat manté la seva tresoreria i actius líquids equivalents en entitats financeres d'elevada solvència.

En relació amb el risc de crèdit associat als instruments financers, la política establerta per l'Entitat es concreta en dos principis bàsics:

- Prudència en les inversions en renda fixa.
- Diversificació en sectors i emissors.

Risc de liquiditat

Amb la finalitat d'assegurar la liquiditat i poder atendre tots els compromisos de pagament que es deriven de la seva activitat, l'Entitat disposa de la tresoreria que mostra en el seu balanç. D'altra banda, és important destacar que les inversions financeres estan materialitzades gairebé en la seva totalitat en títols cotitzats en mercats organitzats que permetrien la presa de mesures en cas que es pogués produir alguna situació de tensió de liquiditat.

Risc de mercat (inclou tipus d'interès, tipus de canvi i altres riscos de preu)

Tant la tresoreria com la renda fixa de l'Entitat, estan exposades al risc de tipus d'interès, el qual podria generar un efecte advers en els resultats financers i en els fluxos de caixa. L'Entitat realitza periòdicament diferents anàlisis de sensibilitat de les seves carteres al risc de mercat derivat principalment de l'evolució dels tipus d'interès i de les borses.

En relació al risc de tipus de canvi, a 31 de desembre de 2017 no hi havia saldos en moneda diferent de l'euro.

L'Entitat disposa d'una aplicació informàtica denominada RISK0, que permet implementar un sistema de control i mesura del risc de mercat i risc de crèdit. Addicionalment, aquesta aplicació, permet el càlcul de determinats paràmetres financers a efectes de càlcul dels requeriments de Solvència II.

A continuació es proporciona informació quantitativa de l'exposició de l'Entitat als diferents riscos que han estat descrits, a 31 de desembre de 2017 per a la cartera de venciment:

Distribució geogràfica

País	(Milers d'euros)	
	Valors representatius de deute	
Espanya	36.133	
Itàlia	5.446	
Estats Units	5.285	
Portugal	2.682	
França	2.426	
Polònia	1.196	
Noruega	1.000	
Alemanya	980	
Total	55.148	

Distribució Sectorial

Sector	(Milers d'euros)	
	Valors representatius de deute	
Govern	40.568	
Financer	4.593	
Indústria	3.280	
Consum	2.140	
Utilities	2.030	
Telecomunicacions	1.536	
Energia	1.001	
Total	55.148	

Qualitat creditícia()*

Rating	(Milers d'euros)	
	Valors representatius de deute	
	Cost amortitzat	Pes
Entre AA- y AAA	2.863	5%
Entre A- y A+	2.803	5%
Entre BBB- y BBB+	41.188	75%
Entre BB- y BB +	8.294	15%
Total	55.148	100%

(*) Correspon als ratings publicats amb anterioritat a la data de formulació d'aquests comptes anuals.

10. Inversions per compte dels prenedors d'assegurances de vida que assumeixen el risc de la inversió

Els instruments financers que es troben afectes a assegurances de vida en què els prenedors assumeixen el risc de la inversió es classifiquen a la cartera d'Altres actius financers a valor raonable amb canvis al compte de pèrdues i guanys. El desglossament per naturalesa de la inversió a 31 de desembre de 2017 i 2016 és el següent:

Inversions per compte dels prenedors d'assegurances de vida que assumeixen el risc de la inversió	(Milers d'euros)	
	Altres actius financers a valor raonable amb canvis al compte de pèrdues i guanys	
	31.12.2017	31.12.2016
Dipòsits en entitats de crèdit	5.395	7.192
Participacions en Institucions d'inversió col·lectiva	27.891	18.790
Valors representatius de deute	701	5.610
Total	33.987	31.592

La provisió d'assegurances de vida quan el risc de la inversió l'assumeixen els prenedors ascendeix a 33.987 milers d'euros a 31 de desembre de 2017 (31.592 milers d'euros en el tancament anterior).

A continuació es detalla el moviment experimentat per les inversions durant els exercicis 2017 i 2016:

(Milers d'euros)	Participació en Institucions d'inversió col·lectiva	Valors representatius de deute	Dipòsits en entitats de crèdit	Total
Saldo a 31 de desembre de 2015	19.013	5.344	9.391	33.748
Entrades per:				-
Compres	2.214	2.931	11.592	16.737
Revaloritzacions i interessos	1.945	2.287	57	4.289
Sortides per:				-
Vendes	(1.659)	(3.070)	(13.848)	(18.577)
Depreciacions	(1.958)	(2.647)	-	(4.605)
Reclassificacions	(765)	765	-	-
Saldo a 31 de desembre de 2016	18.790	5.610	7.192	31.592
Entrades per:				
Compres	14.805	683	7.527	23.016
Revaloritzacions i interessos	890	1.013	21	1.924
Sortides per:				
Vendes	(6.448)	(6.406)	(9.345)	(22.199)
Depreciacions	(147)	(199)	-	(346)
Reclassificació	-	-	-	-
Saldo a 31 de desembre de 2017	27.891	701	5.395	33.987

Durant l'exercici 2017, l'Entitat ha contractat diversos dipòsits per import total de 7.527 milers d'euros, que ofereixen una remuneració d'un tipus d'interès entre el 0,15% i el 0,30%. El venciment d'aquests dipòsits és durant els exercicis 2018 i 2019.

El valor de mercat de les inversions per compte dels prenedors de les assegurances que assumeixen el risc de la inversió s'obté de manera similar al valor de mercat de les inversions pròpies de l'Entitat de la mateixa naturalesa.

Atès que l'Entitat registra els canvis en el valor raonable d'aquests actius en el compte de pèrdues i guanys de forma simètrica a la variació de la provisió d'assegurances de vida d'aquestes assegurances, no es produeix cap assimetria comptable.

11. Crèdits i altres comptes a cobrar

El detall dels crèdits i altres comptes a cobrar derivats de contractes d'assegurança, reassegurança i juntament amb altres crèdits, a 31 de desembre de 2017 i 2016 és el següent:

Préstecs i comptes a cobrar	(Milers d'euros)	
	31.12.2017	31.12.2016
Crèdits per operacions d'assegurança directe	273	241
- Prenedors de l'assegurança - Rebutos pendents	345	307
- (Provisió per a primes pendents de cobrament)	(72)	(66)
Crèdits per operacions de reassegurança	28	248
Altres crèdits:	419	310
- Crèdits amb Administracions Públiques	78	71
- Resta de crèdits	341	239
Total	720	799

El moviment i detall de les pèrdues de valor registrades en els exercicis 2017 i 2016 es detallen en el quadre següent, havent-se registrat les diferents variacions en els epígrafs "Altres despeses tècniques – Variació del deteriorament per insolvències" dels comptes de pèrdues i guanys tècnics de vida / no vida.

(Milers d'euros)	Provisió per a primes pendents de cobrament
Saldos a 31 de desembre de 2015	(59)
Dotacions amb càrrec a resultats	(792)
Aplicacions amb abonament a resultats	785
Saldos a 31 de desembre de 2016	(66)
Dotacions amb càrrec a resultats	(857)
Aplicacions amb abonament a resultats	851
Saldos a 31 de desembre de 2017	(72)

El detall dels "Altres crèdits – Resta de crèdits" del balanç a les diferents dates és el següent:

Altres crèdits	(Milers d'euros)	
	31.12.2017	31.12.2016
Resta de crèdits:		
Comissió de gestió de Fons de Pensions	47	44
Fiances constituïdes	23	23
Serveis amb empreses del Grup	210	115
Altres	61	57
Total	341	239

A 31 de desembre de 2017 l'import de "Serveis amb empreses del Grup" correspon a les partides pendents de cobrament de Mutuavalors dels Enginyers EAFI, S.L.U, Crouco Agència de Subscripció, S.L. i Serpreco Correduria d'Assegurances, S.A., empreses del Grup amb les quals l'Entitat manté un contracte de prestació de serveis (vegeu Nota 19.1).

12. Participacions en empreses del Grup

La informació més significativa relacionada amb les empreses del Grup al tancament dels exercicis 2017 i 2016 és la següent:

Exercici 2017

Societat	Domicili Social	Activitat	% Participació	
			Directe	Indirecte
Serpreco, Corredoria d'Assegurances, S.A.	Via Laietana 39, Barcelona	Corredoria d'assegurances	80%	-
Mutuavalors dels Enginyers EAFI, S.L.U.	Via Laietana 37, Barcelona	Prestació de serveis d'assessorament en matèria d'inversió	100%	-
Crouco Agencia de Suscripción, S.L	Via Laietana 39, Barcelona	Agència de subscripció	96%	-

Societat	(Milers d'euros)							
	Capital	Resta de Patrimoni	Resultat de l'exercici	Total Patrimoni	Dividends rebuts	Valor en llibres		
						Cost	Deteriorament acumulat	Valor net
Serpreco, Corredoria d'Assegurances, S.A. ⁽²⁾	60	597	27	684	-	54	-	54
Mutuavalors dels Enginyers EAFI, S.L.U.	78	236	115	429	-	168	-	168
Crouco Agencia de Suscripción, S.L. ⁽¹⁾⁽²⁾	60	92	30	182	-	-	-	-
					-	222	-	222

(1) El cost de la participació adquirida al 2013 ascendeix a 10 euros.

Exercici 2016

Societat	Domicili Social	Activitat	% Participació	
			Directe	Indirecte
Serpreco, Corredoria d'Assegurances, S.A.	Via Laietana 39, Barcelona	Corredoria d'assegurances	80%	-
Mutuavalors dels Enginyers EAFI, S.L.U.	Via Laietana 37, Barcelona	Prestació de serveis d'assessorament en matèria d'inversió	100%	-
Crouco Agencia de Suscripción, S.L	Via Laietana 39, Barcelona	Agència de subscripció	96%	-

Societat	(Milers d'euros)							
	Capital	Resta de Patrimoni	Resultat de l'exercici	Total Patrimoni	Dividends rebuts	Valor en llibres		
						Cost	Deteriorament acumulat	Valor net
Serpreco, Corredoria d'Assegurances, S.A.	60	531	40	631	-	54	-	54
Mutuavalors dels Enginyers EAFI, S.L.U.	78	185	50	313	-	168	-	168
Crouco Agencia de Suscripción, S.L. ⁽¹⁾	60	5	87	152	-	-	-	-
					-	222	-	222

(1) El cost de la participació adquirida al 2013 ascendeix a 10 euros.

A la Nota 19 'Operacions i saldos amb parts vinculades' es desglossen les posicions en empreses del Grup al tancament de l'exercici 2017 segons el valor que figura en els llibres de l'Entitat.

13. Dèbits i partides a pagar

El detall dels deutes i altres comptes a pagar derivats dels contractes d'assegurança i reassegurança, juntament amb altres deutes, a 31 de desembre de 2017 i 2016 és el següent:

Dèbits i partides a pagar	(Miler d'euros)	
	31.12.2017	31.12.2016
Dipòsits rebuts per reassegurança cedida	402	383
Deutes per operacions de reassegurança	168	-
Deutes per operacions d'assegurança	-	-
Altres deutes:		
- Deutes amb les Administracions Públiques	130	178
- Altres deutes amb Entitats del grup i associades	147	134
- Resta d'altres deutes	1.735	1.768
Total	2.582	2.463

En el subepígraf "Altres deutes" queden incloses les següents partides a 31 de desembre de 2017 i de 2016:

Altres deutes	(Milers de euros)	
	31.12.2017	31.12.2016
Deutes amb les Administracions Públiques:		
Hisenda pública creditora per IVA	23	20
Hisenda pública creditora por retencions practicades	73	125
Altres entitats públiques (Consorti, impost sobre primes, etc.)	2	2
Organismes de la Seguretat Social	31	31
	129	178
Altres deutes amb entitats del grup i associades	148	134
Resta d'altres deutes:		
Creditors per prestacions de serveis	235	208
Creditors varis	1.231	1.306
Primes pendents de liquidar a companyies	75	71
Remuneracions pendents de pagament	194	183
	1.735	1.768
Total	2.012	2.080

A 31 de desembre de 2017 i 2016 l'epígraf d'"Altres deutes amb entitats del grup i associades" correspon a deutes pendents de pagament de Mutuavalors dels Enginyers EAFI, S.L.U, empresa del Grup amb la que l'Entitat manté un contracte de prestació de serveis d'assessorament en matèria d'inversions (vegeu Nota 19.1).

13.1 Informació sobre els aplaçaments de pagaments a proveïdors en operacions comercials

A continuació es detalla la informació requerida per la Disposició adicional tercera de la Llei 15/2010, de 5 de juliol (modificada a través de la Disposició final segona de la Llei 31/2014, de 3 de desembre) preparada conforme a la Resolució de l'ICAC de 29 de gener de 2016, sobre la informació a incorporar a la memòria dels comptes anuals en relació amb el termini mitjà de pagament a proveïdors en operacions comercials.

Concepte	2017	2016
	Dies	Dies
Període mitjà de pagament a proveïdors	19,65	23,03
Rati d'operacions pagades	19,32	21,22
Rati d'operacions pendents de pagament	30,52	47,32
	Import	Import
	(milers d'euros)	(milers d'euros)
Total pagaments realitzats	4.677	4.503
Total pagaments pendents	139	336

Conforme a la Resolució de l'ICAC, per al càlcul del període mitjà de pagament a proveïdors s'han tingut en compte les operacions comercials corresponents a les entregues de béns o prestacions de serveis meritades des de la data d'entrada en vigor de la Llei 31/2014, de 3 de desembre.

Es consideren proveïdors, a efectes exclusius de donar la informació prevista en aquesta Resolució, als creditors comercials per deutes amb suministradors de bens o serveis, inclosos a les partides "Altres deutes amb entitats del grup i associades" i "Altres deutes" del pasiu corrent del balanç de situació.

S'entén per “Període mitjà de pagament a proveïdors” el termini que transcorre des de la entrega dels béns o la prestació dels serveis a càrrec del proveïdor i el pagament material de la operació.

El termini màxim legal de pagament aplicable a l'Entitat a l'exercici 2017 segons la LLei 3/2004, de 29 de desembre, per la que s'estableixen mesures de lluita contra la morositat a les operacions comercials, és de 30 dies.

14. Situació fiscal

14.1. Conciliació del resultat comptable i base imposable fiscal

La conciliació entre el resultat comptable i la base imposable de l'Impost sobre Societats per als exercicis 2017 i 2016 és la següent:

Exercici 2017

	(Milers d'euros)		
	Augment	Disminució	Import
Resultat comptable abans d'impostos	-	-	605
Diferències permanents:			
Positives/Negatives	5	-	5
Diferències temporals:			
Positives			
Sistema de previsió Social	60	-	60
Dotació amortització reval. Immobles	13	-	13
Provisió per insolvències no deduïble	3	-	3
Llibertat amortització 2009 (D.A. 11ª TRLIS)	4	-	4
Llibertat amortització 2011 (D.A. 11ª TRLIS)	4	-	4
Negatives:			
Provisió per insolvències deduïble	-	(1)	(1)
Reversió Limitació 30% Amort 2013 (10 anys Lineal)	-	(2)	(2)
Reversió Limitació 30% Amort 2014 (10 anys Lineal)	-	(3)	(3)
Base imposable (resultat fiscal)	89	(6)	688

Exercici 2016

	(Milers d'euros)		
	Augment	Disminució	Import
Resultat comptable abans d'impostos	-	-	122
Diferències permanents:			
Positives/Negatives	6	(96)	(90)
Diferències temporals:			
Positives			
Sistema de previsió Social	58	-	58
Dotació amortització reval. Immobles	13	-	13
Provisió per insolvències no deduïble	1	-	1
Llibertat amortització 2009 (D.A. 11ª TRLIS)	9	-	9
Llibertat amortització 2011 (D.A. 11ª TRLIS)	5	-	5
Negatives:			
Provisió per insolvències deduïble	-	(2)	(2)
Reversió Limitació 30% Amort 2013 (10 anys Lineal)	-	(2)	(2)
Reversió Limitació 30% Amort 2014 (10 anys Lineal)	-	(2)	(2)
Base imposable (resultat fiscal)	92	(102)	112

L'Entitat registra a l'epígraf “Actius fiscals – Actius per impost corrent” del balanç adjunt, el saldo a cobrar d'Hisenda Pública per la liquidació de l'Impost sobre Societats de l'exercici 2017 (396 milers d'euros). Al tancament de l'exercici 2016, l'import registrat pendent de cobrament era de 236 milers d'euros corresponents a la liquidació de l'exercici 2016.

14.2. Conciliació entre el Resultat comptable i l'impost sobre Societats

La conciliació entre el resultat comptable i la despesa per Impost sobre Societats és la següent:

(Milers d'euros)	2017	2016
Resultat comptable abans d'impostos	605	122
Quota al 25%	151	31
Diferències permanents	1	(25)
Deduccions:		
Per donatius	(2)	-
Per IT	(37)	-
Total impost de societats reconegut al compte de pèrdues i guanys	113	6

14.3. Desglossament de l'Impost de Societats

A continuació es mostra el desglossament de la despesa per Impost de Societats dels exercicis 2017 i 2016:

(Milers d'euros)	2017	2016
Impost corrent		
Per operacions continuades	133	26
Impost diferit		
Per operacions continuades	(20)	(20)
Total despesa (ingrés) a Pèrdues i Guanys	113	6

14.4. Impostos reconeguts en el Patrimoni net

El detall dels impostos reconeguts directament en el Patrimoni net són els següents:

Exercici 2017

Impostos reconeguts directament al patrimoni net	(Milers d'euros)			
	Saldo al inici de l'exercici	Augments	Disminucions	Saldo al final de l'exercici
Actius per impost diferit:				
Actius disponibles per a la venda	-	-	-	-
Guanys/pèrdues actuàries per compromisos per pensions	6	51	-	57
Passius per impost diferit				
Revalorització immobilitzat	81	-	(3)	78
Actius disponibles per a la venda	4	14	-	18

14.5. Actius per impost diferit registrats

El detall del saldo d'aquest compte al tancament dels exercicis 2017 i 2016 és el següent:

(Milers d'euros)	31.12.2017	31.12.2016
Diferències temporals (Impostos anticipats):		
Cartera – Disponible per a la venda	39	19
Guanys/pèrdues actuàries per compromisos per pensions	155	104
Crèdits per pèrdues a compensar	-	-
Drets per deduccions pendents d'aplicació	-	-
Altres	105	91
Total actius per impost diferits	299	214

Els actius per impostos diferits indicats anteriorment han estat registrats en el balanç, ja que els Administradors de l'Entitat han considerat que, conforme a la millor estimació sobre els resultats futurs de la mateixa, incloent determinades accions de planificació fiscal, es probable que es recuperin aquests actius.

D'acord amb la legislació vigent, les pèrdues fiscals d'un exercici poden compensar-se a efectes impositius amb els beneficis dels divuit exercicis següents. A data de tancament de l'exercici 2017 i 2016 la Societat no tenia bases imposables negatives pendents de compensar.

14.6. Passius per impost diferit

El detall del saldo d'aquest compte al tancament dels exercicis 2017 i 2016 és el següent:

(Milers d'euros)	31.12.2017	31.12.2016
Passius per impostos diferits:		
Cartera – Disponible per a la venda	10	4
Revalorització immobles	78	81
Compromisos per pensions	75	75
Lliure amortització immobilitzat material	6	8
Total passius per impost diferits	169	168

14.7. Exercicis pendents de comprovació i actuacions inspectores

Segons estableix la legislació vigent, els impostos no poden considerar-se definitivament liquidats fins que les declaracions presentades hagin estat inspeccionades per les autoritats fiscals o hagi transcorregut el termini de prescripció de quatre anys. Al tancament de l'exercici 2017 l'Entitat té oberts a inspecció els exercicis 2013 i següents de l'Impost sobre Societats i de l'exercici 2014 en endavant per als altres impostos que li són d'aplicació.

Els Administradors de l'Entitat consideren que s'han practicat adequadament les liquidacions dels esmentats impostos, pel que, encara en cas que sorgissin discrepàncies en la interpretació de la normativa vigent pel tractament fiscal atorgat a les operacions, els eventuals passius resultants, en cas de materialitzar-se, no afectarien de manera significativa als comptes anuals adjunts.

15. Ingressos i despeses

El detall de les despeses d'explotació per naturalesa, durant els exercicis 2017 i 2016, classificades en funció del seu destí, en els comptes tècnics de "No vida" i "Vida", és el següent:

Exercici 2017

Naturalesa de la despesa	(Milers d'euros)					
	Reclassificació de despeses – Ram no vida					
	Imputables a les prestacions	D'adquisició	D'administració	Imputables a les inversions	Altres despeses Tècniques(*)	TOTAL
Serveis rebuts	24	111	15	1	47	198
Tributs	-	(1)	-	-	-	(1)
Despeses de personal	22	102	14	-	43	181
Dotació a les amortitzacions	2	11	2	-	5	20
Total	48	223	31	1	95	398

(*) No inclou els interessos de dipòsits de reassurança.

Naturalesa de la despesa	(Milers d'euros)					
	Reclassificació de despeses – Ram vida					
	Imputables a les prestacions	D'adquisició	D'administració	Imputables a les inversions	Altres despeses Tècniques(*)	TOTAL
Serveis rebuts	237	366	132	46	393	1.174
Tributs	(2)	(3)	(1)	-	(3)	(9)
Despeses de personal	217	335	121	42	360	1.075
Dotació a les amortitzacions	24	37	13	5	40	119
Total	476	735	265	93	790	2.359

(*) No inclou els interessos de dipòsits de reassurança.

Exercici 2016

Naturalesa de la despesa	(Milers d'euros)					
	Reclassificació de despeses – Ram no vida					
	Imputables a les prestacions	D'adquisició	D'administració	Imputables a les inversions	Altres despeses Tècniques(*)	TOTAL
Serveis rebuts	19	181	39	1	35	275
Tributs	-	-	-	-	-	-
Despeses de personal	23	218	47	-	42	330
Dotació a les amortitzacions	2	14	3	-	2	21
Total	44	413	89	1	79	626

(*) No inclou els interessos de dipòsits de reassegurança.

Naturalesa de la despesa	(Milers d'euros)					
	Reclassificació de despeses – Ram vida					
	Imputables a les prestacions	D'adquisició	D'administració	Imputables a les inversions	Altres despeses Tècniques(*)	TOTAL
Serveis rebuts	121	284	124	45	343	917
Tributs	-	-	-	-	-	-
Despeses de personal	144	342	149	55	412	1.102
Dotació a les amortitzacions	9	22	9	3	27	70
Total	274	648	282	103	782	2.089

(*) No inclou els interessos de dipòsits de reassegurança.

L'epígraf d'"Altres Despeses" del compte no tècnic correspon a despeses d'explotació reclassificades en funció del seu destí (incorreguts, bàsicament, en la gestió de fons de pensions), i el seu detall és el següent:

Concepte	(Milers d'euros)	
	2017	2016
Serveis rebuts	387	383
Tributs	(3)	-
Despeses de personal	355	460
Dotació a les amortitzacions	39	30
Total	778	873

Tanmateix, la totalitat del saldo de l'epígraf "Altres Ingressos", del compte no tècnic, correspon a les comissions de gestió dels fons de pensions (vegeu Nota 1), tant a l'exercici 2017 com a l'exercici 2016.

Pel que fa a l'epígraf "Altres Ingressos Tècnics" dels comptes tècnics de vida i de no vida, recull principalment els ingressos corresponents al contracte de prestació de serveis establert amb Mutuavalors dels Enginyers, EAFI, S.L.U. (vegeu Nota 19.1).

16. Informació segmentada

Les operacions de l'Entitat durant els exercicis 2017 i 2016 es reparteixen al llarg de tot el territori espanyol. La distribució entre àmbits del negoci directe i de la reassegurança cedida per rams o activitats, tant per a vida com per a no vida, durant els exercicis 2017 i 2016 ha estat el següent:

Exercici 2017

(Milers d'euros)	Operacions declarades a Espanya		
	No Vida	Vida	Total
Primes netes:			
Primes de l'assegurança directe	1.482	11.316	12.798
Primes de la reassegurança cedida	(283)	(1.396)	(1.679)
Total primes	1.199	9.920	11.119
Provisions tècniques			
Provisió matemàtica, de prestacions o altres provisions tècniques:			
Provisió de l'exercici, assegurança directe	421	92.439	92.860
Provisió de l'exercici, reassegurança cedida	(133)	(299)	(432)
Total provisions	288	92.140	92.428

Exercici 2016

(Milers d'euros)	Operacions declarades a Espanya		
	No Vida	Vida	Total
Primes netes:			
Primes de l'assegurança directe	1.586	13.295	14.881
Primes de la reassegurança cedida	(293)	(1.299)	(1.592)
Total primes	1.293	11.996	13.289
Provisions tècniques			
Provisió matemàtica, de prestacions o altres provisions tècniques:			
Provisió de l'exercici, assegurança directe	261	92.745	93.006
Provisió de l'exercici, reassegurança cedida	(61)	(93)	(154)
Total provisions	200	92.652	92.852

17. Informació tècnica

17.1. Provisions tècniques

El moviment de les provisions tècniques durant els exercicis 2017 i 2016 ha estat el següent:

Exercici 2017

Provisions tècniques	(Milers d'euros)			
	Saldo a 31.12.2016	Dotacions	Aplicacions	Saldo a 31.12.2017
Negoci directe:				
Provisió d'assegurances de vida - Prov. Matemàtica	60.676	57.673	(60.676)	57.673
Provisió d'assegurances quan el risc de la inversió l'assumeixen els prenedors de l'assegurança	31.592	33.987	(31.592)	33.987
Provisió per prestacions	738	1.200	(738)	1.200
Altres provisions tècniques	-	-	-	-
	93.006	92.860	(93.006)	92.860
Participació de la reassegurança en les provisions tècniques:				
Provisió per prestacions	154	432	(154)	432
	154	432	(154)	432

Exercici 2016

Provisions tècniques	(Milers d'euros)			
	Saldo a 31.12.2015	Dotacions	Aplicacions	Saldo a 31.12.2016
Negoci directe:				
Provisió d'assegurances de vida - Prov. Matemàtica	54.351	60.676	(54.351)	60.676
Provisió d'assegurances quan el risc de la inversió l'assumeixen els prenedors de l'assegurança	33.748	31.592	(33.748)	31.592
Provisió per prestacions	1.696	738	(1.696)	738
Altres provisions tècniques	-	-	-	-
	89.795	93.006	(89.795)	93.006
Participació de la reassegurança en les provisions tècniques:				
Provisió per prestacions	345	154	(345)	154
	345	154	(345)	154

17.2. Gestió i exposició al risc

Objectius, polítiques i Gestió de Riscos

D'acord amb l'evolució dels sistemes de gestió de riscos en les àrees financera i asseguradora, i de forma especial amb les noves aportacions de Solvència II, l'entitat ha continuat avançant en l'anàlisi dels riscos que li són propis. Tal i com hem comentat anteriorment l'Entitat va engegar el 2008 un projecte per mesurar, controlar i gestionar els riscos no operacionals (risc de mercat, de crèdit i de tipus d'interès) de l'Entitat, mitjançant un nou aplicatiu creat a tal efecte.

Gestió i exposició al Risc Tècnic del negoci de vida

1. **Provisions Tècniques:** l'Entitat revisa periòdicament el càlcul de les provisions tècniques mitjançant eines financeres-actuarials, càlculs de suficiència de tipus tècnics i despeses.
2. **Risc de Subscripció:** l'Entitat disposa de normatives internes per gestionar aquest risc, així com l'assessorament dels reasseguradors que també participen en la selecció mitjançant les seves eines de tarificació i per consulta directa. La contractació d'assegurances de vida-risc i malaltia implica el compliment del qüestionari de salut i revisions mèdiques per part de l'assegurat, segons el cas. Aquests són revisats i valorats per l'assessoria mèdica de l'Entitat amb l'assessorament dels reasseguradors.
3. **Reassegurança:** la gestió d'aquest risc està basada en buscar una cobertura global del risc i una bona dispersió de les cessions, col·locant participacions dels diversos contractes entre companyies reasseguradores de bona solvència, capacitat i prestigi internacional/nacional. La gestió de la reassegurança depèn de les àrees tècniques i comercial de l'Entitat, que tenen autonomia per negociar amb les diverses reasseguradores, i la contractació es duu a terme des de la Direcció General de l'Entitat.

Els contractes principals que es gestionen amb els reasseguradors són: d'excedent (per a les garanties de defunció i invalidesa), de quota-part (per a la garantia de dependència) i un d'excés de pèrdues (catastròfic).

Solvència II

Des de la publicació de La Directiva 2009/138/CE del Parlament i del Consell, de 25 de novembre de 2009, sobre l'assegurança de vida, l'accés a l'activitat d'assegurança i de reassegurança i la seva pràctica, d'ara endavant Directiva de Solvència II, s'han vingut publicant mesures temporals per facilitar la progressiva adaptació de les entitats asseguradores i reasseguradores al nou règim establert a la directiva. L'entrada en vigor plena de l'esmentada directiva es va produir l'1 de gener de 2016. En aquest sentit, el Reglament Delegat (UE) 2015/35 de la Comissió de 10 d'octubre de 2014 pel qual es completa la Directiva esmentada, la Llei d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats asseguradores i reasseguradores (Llei 20/2015, de 14 de juliol de 2015) juntament amb el Reglament d'ordenació, supervisió i solvència de les entitats asseguradores i reasseguradores (RD 1060/2015, de 20 de novembre de 2015) constitueixen els textos legals bàsics que regulen els requeriments del nou règim de Solvència II.

La normativa esmentada anteriorment contempla, entre d'altres aspectes, l'establiment a 1 de gener de 2016 de xifres de capital de solvència estàndard o requeriment estàndard de capital (CSO) i de capital mínim obligatori (CMO) i fons per a la seva cobertura que són resultat de la consideració, a efectes de l'anomenat en aquesta normativa com balanç econòmic, de criteris en relació amb el reconeixement i valoració d'actius i passius (balanç econòmic) que són, com es descriu en els paràgrafs següents, substancialment diferents dels utilitzats per a

reflectir la posició financera i patrimonial de l'Entitat en els seus comptes anuals adjunts formulats d'acord amb el marc normatiu d'informació financera aplicable a l'Entitat.

L'objectiu principal perseguit per la regulació de Solvència II és protegir l'assegurat mitjançant una millora del control i del mesurament dels riscos de mercat, subscripció, operacionals, de crèdit i de liquiditat als quals estan exposades les entitats asseguradores a través de tres pilars o principis:

- Pilar I: Requeriments quantitatius l'objectiu dels quals es el d'establir el capital de solvència obligatori a través de la determinació prèvia d'un "balanç econòmic" enfocat al risc i valorat a valors de mercat.
- Pilar II: Requeriments qualitius amb exigències en matèria de governança de les entitats (processos de supervisió) que afecten a l'organització i direcció de les entitats obligades a afrontar processos d'identificació, mesurament i gestió activa del risc així com l'avaluació prospectiva dels riscos i del capital de solvència.
- Pilar III: Requeriments de transparència que desenvolupa la comunicació de la informació que precisen, d'una banda el supervisor (DGSFP) i per una altra el mercat, l'objectiu del qual és afavorir la disciplina de mercat i contribuir a la transparència i estabilitat financera.

A la data de formulació dels presents comptes anuals, els Administradors de l'Entitat confirmen que s'ha realitzat l'avaluació periòdica interna dels riscos i solvència i compleixen amb les necessitats globals de solvència, tenint en compte el seu perfil de risc, els límits de tolerància de risc aprovats així com l'estratègia de negoci.

Els Administradors de l'Entitat ratifiquen que la mateixa compleix amb les necessitats globals de capital en el marc normatiu vigent i aquesta informació serà subministrada en l'Informe de Situació Financera i de Solvència.

17.3. Informació relacionada amb l'assegurança de vida

La composició de l'assegurança de vida (negoci directe), per volum de primes durant els exercicis 2017 i 2016 són els següents:

Assegurances de vida (directe)	(Milers d'euros)	
	2017	2016
Primes per contractes d'assegurances individuals	11.316	13.295
Primes per contractes d'assegurances col·lectives	-	-
Total	11.316	13.295
Primes periòdiques	1.958	2.018
Primes úniques	9.358	11.277
Total	11.316	13.295

En els exercicis 2017 i 2016 la major part del volum de primes de l'assegurança de vida correspon a Primes de contractes en que el subscriptor assumeix el risc d'inversió.

Les condicions tècniques de les modalitats d'assegurança de vida en vigor el 31 de desembre de 2017 són les següents:

Modalitat	(Milers d'euros)		Taules utilitzades	Interès tècnic	Té Participació en beneficis?
	Primes	Provisions Matemàtiques a 31.12.2017			
Vida	1.852	7.100	PASEM 2010 -KM-95 (85%)	1,00%	NO
Rendes d'invalidesa	713	4.637	GKM-95 (85%) / EVK-90 (28%)	1,00%	NO
Renda estudis	118	147	PASEM 2010-85% GKM-95 (Correg. OM77)	1,00%	NO
Dependència	296	3.021	Münchener (Pròpia)	1,00%	NO
Pla d'Estalvi Multinversió					
Garantit, Vida Jubilació i No Garantit (risc prenedor)	5.790	59.246	PASEM 2010 H (Garantit)	(1)	NO
Pla de Previsió Assegurat	2.214	16.577	PASEM 2010 H	(2)	NO
Pla de Previsió Social Empresarial	21	263	PASEM 2010 H	(2)	NO
Pla d'Estalvi Tax Free SIALP	312	668	PASEM 2010 H	1,50% (3)	NO
Total	11.316	91.659			

- (1) El tipus d'interès tècnic depèn de la data de contractació de la pòlissa i de l'import garantit. Per a la modalitat Garantit, aquest tipus d'interès es revisa trimestralment i ha oscil·lat entre un 0,01% i un 1,75% durant l'exercici 2017; per a la modalitat vida jubilació, el tipus d'interès es situa al 4% o al 5% segons sigui el cas.
- (2) El tipus d'interès tècnic depèn de la data de contractació de la pòlissa. Aquest tipus d'interès es revisa trimestralment i durant l'exercici 2017 ha oscil·lat entre el 1,95% i el 2,15%.
- (3) El tipus d'interès tècnic depèn de la data de contractació de la pòlissa i de l'import garantit. Aquest tipus d'interès es revisa trimestralment i durant l'exercici 2017 s'han mantingut a l'1,50%.

Així mateix, la mateixa informació referida al tancament de l'exercici del 2016 és la següent:

Modalitat	(Milers d'euros)		Taules utilitzades	Interès tècnic	Té Participació en beneficis?
	Primes	Provisions Matemàtiques a 31.12.2016			
Vida	1.849	7.149	PASEM 2010 -KM-95 (85%)	1,15%	NO
Rendes d'invalidesa	713	4.672	GKM-95 (85%) / EVK-90 (28%)	1,15%	NO
Renda estudis	111	175	PASEM 2010-85% GKM-95 (Correg. OM77)	1,15%	NO
Dependència	269	2.630	Münchener (Pròpia)	1,15%	NO
Pla d'Estalvi Multiversió					
Garantit, Vida Jubilació i No Garantit (risc prenedor)	6.688	60.862	PASEM 2010 H (Garantit)	(1)	NO
Pla de Previsió Assegurat	3.420	16.151	PASEM 2010 H	(2)	NO
Pla de Previsió Social Empresarial	21	266	PASEM 2010 H	(2)	NO
Pla d'Estalvi Tax Free SIALP	224	363	PASEM 2010 H	(3)	NO
Total	13.295	92.268			

- (1) El tipus d'interès tècnic depèn de la data de contractació de la pòlissa i de l'import garantit. Per a la modalitat Garantit, aquest tipus d'interès es revisa trimestralment i ha oscil·lat entre un 0,35% i un 1% durant l'exercici 2016; per a la modalitat vida jubilació, el tipus d'interès es situa al 4% o al 5% segons sigui el cas.
- (2) El tipus d'interès tècnic depèn de la data de contractació de la pòlissa. Aquest tipus d'interès es revisa trimestralment i durant l'exercici 2016 s'han mantingut al 2,15%.
- (3) El tipus d'interès tècnic depèn de la data de contractació de la pòlissa i de l'import garantit. Aquest tipus d'interès es revisa trimestralment i durant l'exercici 2016 s'han mantingut a l'1,50%.

Els principals productes de vida que ofereix l'Entitat es descriuen a continuació:

- La modalitat de Vida Temporal, anual renovable, consisteix en el pagament d'un capital en cas de defunció o invalidesa absoluta i permanent.
- La modalitat renda d'invalidesa consisteix en el pagament d'una pensió mensual per l'assegurat que per accident o malaltia, quedi afectat per una invalidesa permanent i absoluta.
- La modalitat de Renda Estudis consisteix en el pagament d'una renda temporal mensual en cas de mort o invalidesa permanent i absoluta de l'assegurat; en cas d'invalidesa es paga a l'assegurat i en cas de mort al fill de l'assegurat.
- La modalitat de dependència consisteix en el pagament d'una renda mensual vitalícia que l'assegurat percebrà quan es trobi en situació de dependència, segons el reglament de la prestació.
- El Pla d'Estalvi Multiversió és un producte d'estalvi, que engloba dues modalitats:
 - Garantit: es garanteix un tipus d'interès sobre el capital aportat.
 - No garantit: la inversió dels prenedors de l'assegurança es fa en actius financers com institucions d'inversió col·lectiva i dipòsits. El prenedor assumeix el risc de la inversió.

- El Pla de Previsió Assegurat és un producte de jubilació que gaudeix del mateix tractament fiscal i de liquiditat que els Plans de Pensions. Això fa que hi hagin traspassos entre els mencionats instruments.
- El Pla de Previsió Social Empresarial (PPSE) es un instrument d'estalvi destinat a la jubilació que permet complementar o convertir-se en l'alternativa als plans de pensions de treball, amb l'avantatge diferencial d'anar acumulant un capital amb una rentabilitat garantitzada.
- El "Pla d'Estalvi Tax Free SIALP" és una assegurança individual d'estalvi on el prenedor paga una quota (única o varies), i com a contraprestació s'abona el valor acumulat en cas de supervivència; en cas de defunció s'abona el valor acumulat incrementat en un percentatge determinat.

17.4. Informació relacionada amb l'assegurança de no vida

17.4.1.- Ingressos i despeses tècniques per rams

La composició dels ingressos i despeses tècniques per rams, pels rams més importants de l'Entitat en els exercicis 2017 i 2016 és presenta a continuació:

Exercici 2017

(Milers d'euros)	ACCIDENTS	SALUD
a) Quotes meritades assegurança directa	481	1000
b) Variació provisió per a quotes pendents de cobrament	(1)	(2)
c) Quotes a la reassegurança cedida	(283)	-
Total I.1.QUOTES DE L'EXERCICI	197	998
a) Ingressos d'inversions	92	266
b) Aplicació correcció de valor inversions	-	-
c) Benefici en la realització d'inversions	2	7
Total I.2.INGRESSOS DE LES INVERSIONS	94	273
I.3.ALTRES INGRESSOS TÈCNICS	3	6
a) Prestacions pagades	(54)	(864)
b) Prestacions pagades per la reassegurança	27	-
c) Variació provisió per a prestacions	(107)	(53)
d) Variació provisió per a prestacions de la reassegurança	72	-
e) Altres despeses imputables a prestacions	(2)	(46)
Total I.4.SINISTRALITAT DE L'EXERCICI NETA DE REASSEGURANÇA	(64)	(963)
I.5. VARIACIÓ ALTRES PROVISIONS TÈCNiques NETES DE REASSEGURANÇA	-	-
I.6. PARTICIPACIÓ EN BENEFICIS I EXTORNS DE QUOTA	-	-
a) Despeses d'adquisició	(80)	(143)
b) Despeses d'administració	(10)	(22)
c) Comissions i participacions en la reassegurança cedida	157	-
Total I.7.DESPESES D'EXPLOTACIÓ NETES	67	(165)
I.8. VARIACIÓ DE LA PROVISIÓ D'ESTABILITZACIÓ	-	-
I.9. ALTRES DESPESES TÈCNiques	(30)	(64)
a) Despeses de gestió de les inversions	(11)	(31)
b) Correccions de valor de les inversions	-	-
c) Pèrdues procedents de les inversions	(1)	(2)
Total I.10.DESPESES DE LES INVERSIONS	(12)	(33)
Resultat de l'exercici	255	52

Exercici 2016

(Milers d'euros)	ACCIDENTS	SALUD
a) Quotes meritades assegurança directa	509	1077
b) Variació provisió per a quotes pendents de cobrament	(1)	(2)
c) Quotes a la reassegurança cedida	(293)	-
Total I.1.QUOTES DE L'EXERCICI	215	1075
a) Ingressos d'inversions	9	24
b) Aplicació correcció de valor inversions	-	-
c) Benefici en la realització d'inversions	-	-
Total I.2.INGRESSOS DE LES INVERSIONS	9	24
I.3.ALTRES INGRESSOS TÈCNICS	5	13
a) Prestacions pagades	(615)	(846)
b) Prestacions pagades per la reassegurança	203	-
c) Variació provisió per a prestacions	673	(44)
d) Variació provisió per a prestacions de la reassegurança	(149)	-
e) Altres despeses imputables a prestacions	(3)	(41)
Total I.4.SINISTRALITAT DE L'EXERCICI NETA DE REASSEGURANÇA	109	(931)
I.5. VARIACIÓ ALTRES PROVISIONS TÈCNiques NETES DE REASSEGURANÇA	-	-
I.6. PARTICIPACIÓ EN BENEFICIS I EXTORNS DE QUOTA	-	-
a) Despeses d'adquisició	(274)	(139)
b) Despeses d'administració	(34)	(55)
c) Comissions i participacions en la reassegurança cedida	132	-
Total I.7.DESPESES D'EXPLOTACIÓ NETES	(176)	(194)
I.8. VARIACIÓ DE LA PROVISIÓ D'ESTABILITZACIÓ	-	-
I.9. ALTRES DESPESES TÈCNiques	(22)	(59)
a) Despeses de gestió de les inversions	(1)	(3)
b) Correccions de valor de les inversions	-	-
c) Pèrdues procedents de les inversions	-	-
Total I.10.DESPESES DE LES INVERSIONS	(1)	(3)
Resultat de l'exercici	139	(75)

Atès que la totalitat de les pòlisses emeses per l'Entitat tenen una data de venciment 31 de desembre i una duració màxima anual, la vigència de les mateixes coincideix amb l'any natural, i donat que no existeixen variacions significatives en les provisions tècniques per prestacions, els comptes tècnics bàsicament coincideixen amb el resultat tècnic per any d'ocurrència del període.

17.5. Evolució de la provisió per a prestacions pendents de liquidació i declaració

L'evolució de la provisió per a prestacions pendents de liquidació i declaració de l'assegurança directa, constituïdes a 31 de desembre de 2016, es mostra a continuació:

(Milers d'euros)	Sinistres pendents de liquidació i sinistres pendents de declaració a 31.12.2016			
	Provisió a 31.12.2016	Pagaments de l'exercici 2017	Provisió a 31.12.2017	Superàvit / Dèficit
No vida	40	237	49	(39)
Vida	209	294	158	2
Total	249	531	207	(37)

A continuació, es mostra el detall de l'evolució de la provisió per a prestacions pendents de liquidació i declaració per a l'assegurança directa, constituïda a 31 de desembre de 2015:

(Milers d'euros)	Sinistres pendents de liquidació i sinistres pendents de declaració a 31.12.2015			
	Provisió a 31.12.2015	Pagaments de l'exercici 2016	Provisió a 31.12.2016	Superàvit / Dèficit
No vida	883	708	40	135
Vida	793	316	209	268
Total	1.676	1.024	249	403

18. Fons Propis i Patrimoni net

18.1. Fons Mutual

Al tancament dels exercicis 2017 i 2016 el Fons Mutual de l'Entitat ascendeix a 5.400.000,00 euros, pel que està per sobre del mínim requerit pel ROSSP.

18.2. Reserva legal i estatutària

L'Article 25 dels Estatuts de l'Entitat estableix que, al tancament de cada exercici, una vegada constituïdes les provisions legalment establertes, l'excedent que pugui resultar serà destinat a constituir un fons general de reserves.

18.3. Reserves per pèrdues i guanys actuàrials

Correspon al saldo reconegut en el Patrimoni Net de les pèrdues i guanys actuàrials i dels ajustaments en el valor dels actius per retribucions post-ocupació al personal de prestació definida (vegeu Nota 21.1). A final dels exercicis 2017 i 2016 les reserves per pèrdues i guanys actuàrials ascendeixen a 135 milers d'euros de pèrdues i 17 milers d'euros de guanys, respectivament.

18.4. Reserva de revalorització de primera aplicació

Tal com es detalla en la Nota 4.2, l'Entitat va decidir valorar tots els immobles, de forma independent al seu ús i destinació, i d'acord amb l'estipulat en la Disposició Transitòria Primera del Pla Comptable de les Entitats Asseguradores, pel seu valor raonable a la data de transició, de l' 1 de gener de 2007. Els ajustos resultants d'aquesta revalorització es van carregar i abonar en el patrimoni net, sota l'epígraf d'"Altres reserves" per import de 376 milers d'euros, una vegada ja deduït el corresponent impacte fiscal.

El caràcter disponible d'aquesta reserva es produirà en funció de l'amortització, deteriorament, alienació o disposició per altra via dels immobles, en la proporció que correspongui a la revalorització. Si posteriorment revertís el deteriorament, l'import de la reserva que s'hagués considerat disponible com a conseqüència del mateix, tornarà a tenir novament el caràcter d'indisponible. A final dels exercicis 2017 i 2016 les reserves de revalorització ascendeixen a 304 milers d'euros.

19. Operacions i saldos amb parts vinculades

19.1. Operacions i saldos amb vinculades

El detall dels saldos amb empreses del Grup Mútua dels Enginyers a 31 de desembre de 2017, així com també el volum de les operacions produïdes durant l'exercici, es mostren a continuació:

	(Milers d'euros)		
	Mutuavalors dels Enginyers, EAFI, S.L.U.	Serpreco Corredoria d'Assegurances, SA	Crouco Agencia de suscripción, SL
Actiu:			
Préstecs i partides a cobrar - Altres crèdits (Nota 11)	33	81	96
Passiu:			
Dèbits i partides a pagar - Altres deutes (Nota 13)	148	-	-
Despeses:			
Despeses de gestió de les inversions	270	-	-
Ingressos:			
Quotes Assegurança directe (prestacions empleats)	1	11	1
Altres ingressos tècnics	113	67	80

El detall dels saldos amb empreses del Grup Mútua dels Enginyers a 31 de diciembre de 2016 de les transaccions produïdes en el període esmentat, es mostren a continuació:

	(Milers d'euros)		
	Mutuavalors dels Enginyers, EAFI, S.L.U.	Serpreco Corredoria d'Assegurances, SA	Crouco Agencia de suscripción, SL
Actiu:			
Préstecs i partides a cobrar - Altres crèdits (Nota 11)	115	-	-
Passiu:			
Dèbits i partides a pagar - Altres deutes (Nota 13)	134	-	-
Despeses:			
Despeses de gestió de les inversions	245	-	-
Ingressos:			
Quotes Assegurança directe (prestacions empleats)	1	10	1
Altres ingressos tècnics	170	-	-

A 31 de desembre de 2017 l'Entitat manté vigents tres contractes signats en l'exercici 2017 amb Mutuavalors dels Enginyers, EAFI, S.L.U., Serpreco Corredoria d'Assegurances i Crouco, Agència de Suscripció, S.L.:

- Contracte de prestació de serveis. Contracte pel qual l'Entitat es compromet amb Mutuavalors, Serpreco i Crouco a la prestació de les funcions de compliment normatiu, control de riscos i el servei d'atenció al client i aquelles funcions que en el futur es poguessin incorporar de comú acord entre les dues parts. Per aquests conceptes, la Mútua percep un import calculat com una proporció del sou dels empleats de la Mútua encarregats de la prestació dels serveis citats anteriorment en funció de la seva dedicació. Així mateix, també inclou la cessió d'espais i medis materials.

A 31 de desembre de 2017 l'Entitat manté vigent un contracte signat en l'exercici 2011 amb Mutuavalors dels Enginyers, EAFI, S.L.U.

- Contracte de prestació de serveis d'assessorament en matèria d'inversions. L'objecte d'aquest contracte és la prestació per part de Mutuavalors dels serveis d'assessorament en les Inversions de la Cartera de renda fixa de la Mútua. Així mateix, Mutuavalors assessorarà als òrgans de gestió i direcció de la Mútua en assumptes relacionats amb estratègies de mercat i de seguiment de l'activitat inversora. Com a retribució per la prestació d'aquests serveis d'assessorament, l'Entitat ha satisfet, durant l'exercici 2017, a Mutuavalors una comissió corresponent al 0,75% del valor de la seva cartera a tancament d'exercici.

Ambdós contractes queden tàcitament renovats per anys successius fins que una de les parts decideixi resoldre'ls prèvia comunicació per escrit a l'altre part amb dos mesos d'antelació.

19.2. Retribucions a la Junta Rectora i l'Alta Direcció

Les retribucions percebudes durant els exercicis 2017 i 2016 pels membres de la Junta Rectora i per l'Alta Direcció de l'Entitat, classificades per conceptes, han estat les següents:

Exercici 2017

(Milers d'euros)	Sous	Dietes	Primas d'Assegurança(1)	Altres conceptes	Total
Junta Rectora	-	53	8	-	61
Alta Direcció	358	-	-	59	417

Exercici 2016

(Milers d'euros)	Sous	Dietes	Primas d'Assegurança(1)	Altres conceptes	Total
Junta Rectora	-	47	8	-	55
Alta Direcció	302	-	-	64	366

(1) Inclou l'import satisfet per la prima d'assegurança de responsabilitat civil dels Administradors per danys ocasionats per actes o omissions, per import de 8 milers d'euros.

En l'elaboració d'aquests comptes anuals s'han considerat 6 persones, pertanyents al Comitè de Direcció, com a personal d'Alta Direcció a 31 de desembre de 2017.

A 31 de desembre de 2017, no existeixen bestretes ni s'han concedit crèdits per l'Entitat als membres de la seva Junta Rectora ni a l'Alta Direcció de l'Entitat, no havent assumit l'Entitat obligacions per compte d'aquells a títol de garantia. Així mateix, tampoc tenen concedits als membres de la Junta Rectora ni a la Alta Direcció de l'Entitat, compromisos en matèria de pensions o assegurances de vida per part de l'Entitat, excepte els informats en la Nota 21, assumits per part de l'Entitat.

20. Informació sobre el medi ambient

Donades les activitats a les que es dedica l'Entitat, aquesta no té responsabilitats, despeses, actius ni provisions o contingències de naturalesa mediambiental que poguessin ser significatives en relació amb el patrimoni, la situació financera i els resultats de la mateixa. Per aquest motiu, no s'inclouen els desglossaments específics en aquesta memòria.

21. Altra informació

21.1. Personal

A 31 de desembre de 2017 i 2016 la distribució per categories i per sexe del personal de l'Entitat era la següent:

	31.12.2017			31.12.2016		
	Homes	Dones	Total	Homes	Dones	Total
Alta Direcció	5	1	6	5	1	6
Caps, titulats i tècnics	11	10	21	10	7	17
Oficials i auxiliars administratius	3	4	7	5	11	16
Total	19	15	34	20	19	39

La Junta Rectora de l'Entitat està formada per 15 membres persones físiques, corresponents a 13 homes i 2 dones.

El nombre mig d'empleats durant els exercicis 2017 i 2016, i la seva distribució per categoria i sexe, no difereixen significativament del nombre d'empleats i la seva corresponent distribució a 31 de desembre de 2017 i a 31 de desembre de 2016, respectivament, presentats en el quadre anterior.

L'Entitat no ha contractat, durant l'exercici 2017, a cap persona amb discapacitat major o igual al 33%.

Retribucions a llarg termini de prestació definida

El detall del valor actual dels compromisos assumits per l'Entitat en matèria de retribucions post-ocupació i altres retribucions a llarg termini, dels actius afectes destinats a la cobertura dels mateixos, i de les quanties no registrades, al tancament dels exercicis 2017 i 2016, són els següents:

(Milers d'euros)	2017	2016
Valor actual de les retribucions	1.229	1.633
Menys – Valor raonable dels actius afectes	1.083	1.612
Actius i drets de reemborsament per subscripcions a llarg termini	-	-
Provisió per a pensions i obligacions similars	146	21

El valor actual dels compromisos ha estat determinat per actuaris independents qualificats.

Per a la quantificació d'aquests compromisos, el mètode actuarial utilitzat és el de la "Unitat de Crèdit Projectada", denominat "Projected Unit Credit" ("Acreditació proporcional any a any").

Els moviments que s'han produït, durant els exercicis 2017 i 2016, en els compromisos assumits amb els empleats per l'Entitat i en el valor dels actius que els cobreixen, es presenten a continuació:

(Milers d'euros)	2017	2016
Canvi en les retribucions compromeses		
1. Valor actual de les retribucions compromeses al inici de l'exercici	1.632	1.235
2. Cost de servei de l'exercici	62	60
3. Despeses financeres en l'actualització de provisions	33	35
4. (Guany) / pèrdues actuàries	74	303
5. Pagaments de prestació del Pla	(572)	-
Valor actual de les retribucions compromeses al final de l'exercici	1.229	1.633

(Milers d'euros)	2017	2016
Canvis en l'Actiu del Pla		
1. Valor raonable dels actius del Pla al inici de l'exercici	1.612	1.307
2. Ingrés esperat dels actius afectes al Pla	35	37
3. (Guany) / pèrdues actuàries	(129)	230
4. Aportacions del Promotor	137	38
5. Pagaments de prestació del Pla	(572)	-
Valor raonable dels actius del Pla al final de l'exercici	1.083	1.612

Els pagaments de l'exercici 2017 corresponen a la jubilació d'un treballador subjecte al Pla. Durant l'exercici 2016 no es van realitzar pagaments.

A continuació es presenta el detall del saldo registrat a patrimoni net al tancament dels exercicis 2017 i 2016, en el reconeixement de les pèrdues i guanys actuàries dels actius per retribucions post-ocupació al personal de prestació definida:

(Milers d'euros)	2017	2016
Compte de Patrimoni		
(Guany) / Pèrdues actuàries – Retribucions compromeses	74	303
Guany / (Pèrdues actuàries) – Actius del Pla	(129)	230
Total acumulat Brut a Final	203	73
Actiu/(Passiu) fiscal diferit (tipus impositiu 25%)	(51)	(18)
Total acumulat Net registrat a Patrimoni Net a Final	152	55

Finalment es presenta el detall de les partides registrades en el compte de pèrdues i guanys dels exercicis 2017 i 2016 associada als compromisos post-ocupació de prestació definida:

(Milers d'euros)	2017	2016
Components de la despesa de l'exercici		
1. Cost de servei de l'exercici	62	60
2. Despeses financeres	33	35
3. Ingrés esperat dels actius afectes al Pla	(35)	(37)
Total despesa comptable a la compte de pèrdues i guanys	60	58

21.2. Honoraris d'auditoria

Durant l'exercici 2017, els honoraris relatius als serveis d'auditoria de comptes pretats per Mazars Auditores, S.L.P. han ascendit a 43 milers d'euros. Els serveis professionals i altres serveis prestats per altres auditors en l'exercici 2016 van ascendir a 45 milers d'euros. El desglossament dels honoraris és el següent (en milers d'euros):

Descripció	Serveis prestats per l'auditor de comptes i per empreses vinculades (*)	
	Exercici 2017	Exercici 2016
Serveis d'Auditoria	43	45
Altres serveis de Verificació	-	-
Total Serveis d'Auditoria i relacionats	43	45
Serveis d'Assessorament Fiscal	-	-
Altres Serveis	-	-
Total Serveis Professionals	-	-

(*) Sense IVA.

22. Fets posteriors

En el període transcorregut amb posterioritat al tancament de l'exercici 2017, fins a la data de formulació d'aquests comptes anuals, no s'ha produït cap altre esdeveniment significatiu addicional en l'Entitat que requereixi esment específic ni que, per tant, tingui efecte significatiu en aquests comptes anuals.

ANNEX I: ESTAT D'IMMOBLES A 31 DE DESEMBRE DE 2017 i 2016

Dades a 31.12.2017

Adreça immoble	Assignació	Valor comptable Brut (Euros)	Amortització acumulada (Euros)	Correccions valoratives (Euros)	Valor Net Comptable (Euros)	Valor de Taxació (Euros)	Data Taxació	Societat de Taxació	Plusvàlua /Minusvàlua (Euros)
Immoble Via Laietana nº 46, 1º (Barcelona)	Vida	581	(150)	-	431	730	19/12/2017	Grupo Tasvalor, S.A	299
Terreny Urb. Castell de Cabrera, Parcel·la 320 (Cabrera)	No Tècnic	30	-	(30)	-	-	-	-	-
Total Ús propi		611	(150)	(30)	431	730			299
Pompeu Fabra nº 7, 2º A (Manresa)	No Vida	237	(58)	(73)	106	137	19/12/2017	Grupo Tasvalor, S.A	31
Total ús tercers		237	(58)	(73)	106	137			31

Dades a 31.12.2016

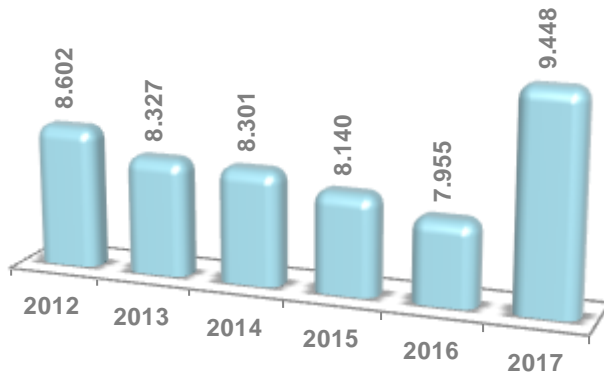
Adreça immoble	Assignació	Valor comptable Brut (Euros)	Amortització acumulada (Euros)	Correccions valoratives (Euros)	Valor Net Comptable (Euros)	Valor de Taxació (Euros)	Data Taxació	Societat de Taxació	Plusvàlua /Minusvàlua (Euros)
Immoble Via Laietana nº 46, 1º (Barcelona)	Vida	581	(136)	-	445	632	30/11/2015	Grupo Tasvalor, S.A	187
Terreny Urb. Castell de Cabrera, Parcel·la 320 (Cabrera)	No Tècnic	30	-	(30)	-	-	-	-	-
Total Ús propi		611	(136)	(30)	445	632			187
Pompeu Fabra nº 7, 2º A (Manresa)	No Vida	237	(53)	(73)	111	116	18/12/2015	Grupo Tasvalor, S.A	5
Total ús tercers		237	(53)	(73)	111	116			5

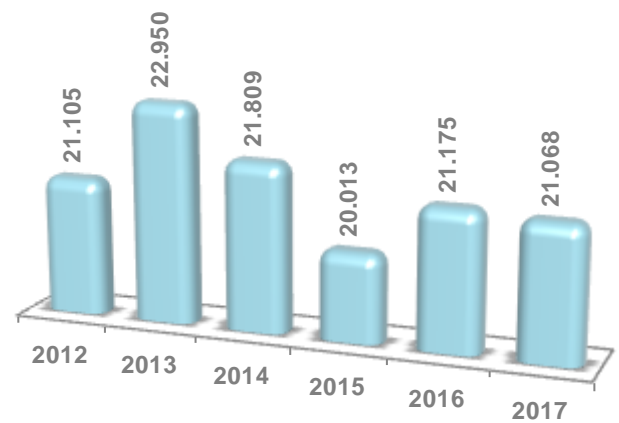
evolució de la mútua estadístiques

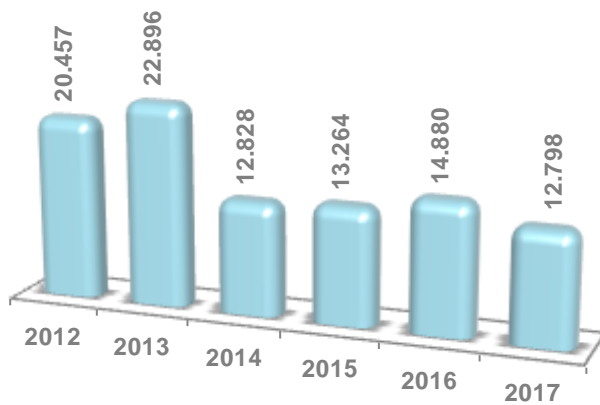
Mutualistes

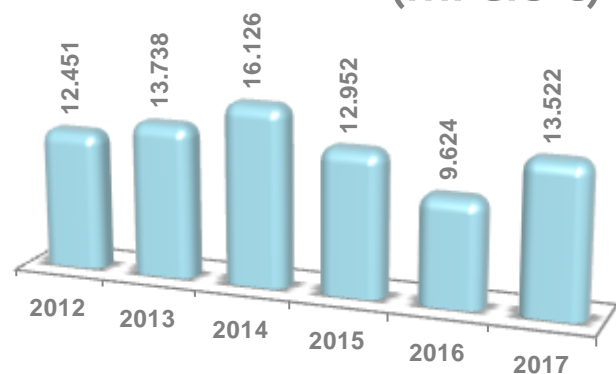
Nombre d'assegurats

Quotes prestacions pròpies (milers €)

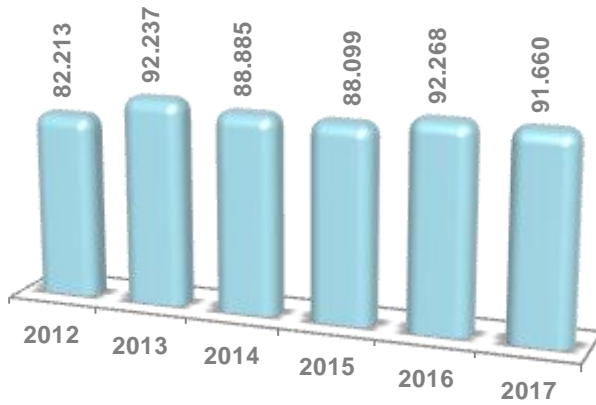

Prestacions pròpies (milers €)

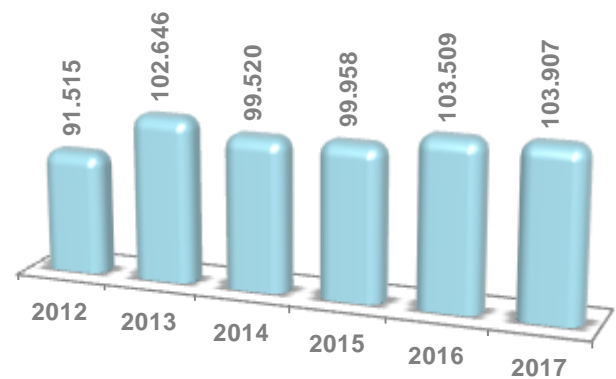

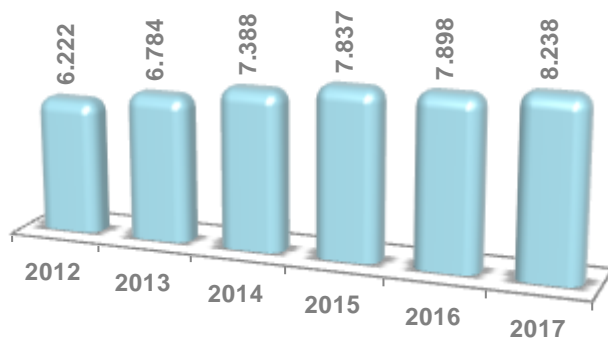
Provisions matemàtiques (milers €)

Actius totals (milers €)

Fons propis (milers €)

informe de la comissió de control

INFORME DE LA COMISSIÓ DE CONTROL

Els qui subscriuen, Francisco Arazuri i Borras, Jordi Forns i Bardají i Adrià Salaverria i Palanca, que integren la comissió de control de la Mutualitat de Previsió Social del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya a prima fixa, en compliment de la missió que tenen encomanada i amb referència a l'article 23 dels Estatuts de l'entitat, fan constar que:

- Primer.- Han sotmès a examen els comptes anuals de la Mutualitat de Previsió Social del Col·legi Oficial d'Enginyers Industrials de Catalunya a prima fixa "individuals" i "consolidats del grup", que comprenen el balanç de situació a 31 de desembre de 2017, el compte pèrdues i guanys, l'estat de canvis en el patrimoni net, l'estat de fluxos d'efectiu i la memòria corresponent a l'exercici anual acabat en aquesta data, l'informe de l'auditoria independent dels estats financers que ha realitzat la firma MAZARS AUDITORES, S.L.P., així com els documents, llibres i justificants que s'ha considerat convenient consultar per al millor compliment de la seva missió de verificació del funcionament financer de la Mutualitat, labor per a la qual han comptat amb la plena col·laboració de la direcció de l'entitat.
- Segon.- Es complauen en manifestar una opinió favorable sobre el funcionament financer i la solvència de la Mutualitat, fent constar que, segons el seu criteri, els esmentats documents examinats s'han establert d'acord amb les disposicions vigents i expressen fidelment la realitat econòmica i financera de la Mutualitat.

Per tot el que s'ha exposat, els sotasignats proposen a l'assemblea general de mutualistes l'aprovació dels esmentats documents comptables.

Barcelona, 2 de maig de dos mil divuit.

Francisco Arazuri i Borras

Jordi Forns i Bardají

Adrià Salaverria i Palanca

GRUPO Mutua de Ingenieros

CROUCO Agencia de Suscripción Lloyd's

Mutua Ingenieros

Inspirit Mutua

BLOGS

El bloc de l'enginyeria

Estudiar i emprendre enginyeria

El bloc de La Mútua dels Enginyers

El bloc de La Mútua dels Enginyers

ESTALVI · PENSIONS · JUBILACIÓ

El bloc d'Inspirit Mutua

El bloc de SERPRECO, la Corredoria dels Enginyers

El bloc de CROUCO, Agencia de Suscripción

Via Laietana, 39, 2n 08003 Barcelona Tels . 932 954 300 - 662 991 085
correu@mutua-enginyers.com www.mutua-enginyers.com

Demarcació de Girona

Narcís Blanch, 39, baixos 17003 Girona
Tel. 972 228 789
girona@mutua-enginyers.com

Demarcació de Lleida

Ramon y Cajal, 4 25003 Lleida
Tel. 973 283 737
lleida@mutua-enginyers.com

Demarcació de Tarragona

Martede Dèu. del Claustre, s/n 43003 Tarragona
Tel. 977 245 888
tarragona@mutua-enginyers.com

Demarcació de Catalunya Central

Pompeu Fabra, 13, 2n-4a 08242 Manresa
Tel. 902 789 889
manresa@mutua-enginyers.com

Delegació Comunitat Valenciana

Av. de França, 55 46023 València
Tel. 963 319 983
valencia@mutua-ingenieros.com

Delegació d'Aragó – La Rioja

Calle del Coso, 31 50003 Zaragoza
zaragoza@mutua-ingenieros.com